

37.13

UNDERVISNINGSGVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN

2

*Skole
elev
og forældre
1977*

UNDERVISNINGSMINISTERIET

UNDERVISNINGSVEJLEDNING FOR FOLKESKOLEN

2

Skole, elev og forældre

*En vejledning om samarbejde
mellem skole og hjem*

UNDERVISNINGSMINISTERIET 1977

ISBN 87-503-2332-6

Forord

I den nye folkeskolelov er samarbejde mellem skole og hjem fremhævet i det overordnede formål med skolens virksomhed.

På baggrund af den prioritering, som dette samarbejde hermed har fået, opfordrede undervisningsminister Ritt Bjerregaard »Uddannelsesrådet for grundskolen m.v.« til at udarbejde en vejledning om samarbejde mellem skole og hjem. Dette skete på rådets første møde

d. 19. januar 1976, og allerede på samme møde blev der til løsning af denne opgave nedsat en arbejdsgruppe med ledende skoleinspektør Bjarne Albæk Jensen som formand.

Resultatet af rådets arbejde foreligger med nærværende hæfte, idet man har fundet det naturligt at lade en vejledning om dette betydningsfulde emne indgå i rækken af vejledende publikationer om skolens undervisning.

*Undervisningsministeriet, direktoratet for folkeskolen,
folkeoplysning, seminarier m.v., den 5. juli 1977.*

Asger Baunsbak-Jensen

/Per Iversen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	7
2. Det lovmæssige grundlag for samarbejdet mellem skole og hjem	8
2.1 Samarbejde mellem skolen og den enkelte elevs forældre.....	8
2.2 Samarbejde mellem skole og skolenævn	10
2.3 Samarbejde mellem skole og uformelle organer.....	11
3. Forskellige former for skole/hjem samarbejde	13
3.1 Hvordan kommer skole og hjem i forbindelse med hinanden?.....	13
3.2 Samarbejde mellem skole og hjem ved skolestart i 1. klasse.....	14
3.3 Samarbejde mellem skole og forældrekræds for hele skolen.....	15
3.4 Samarbejde mellem skolenævn og forældrekræds.....	16
3.5 Samarbejde mellem skole og forældre omkring den enkelte klasse.....	16
3.6 Samarbejde mellem skolen og den enkelte elevs forældre.....	19
3.7 Skolens særlige hjælpemuligheder – den psykologiske rådgivning.....	23
3.8 Skolens sundhedssektor	24
3.9 Skole/hjem samarbejde i forbindelse med elevens overgang til videre uddannelse eller erhverv	25
4. Skole/hjem samarbejdets muligheder og problemer	27
Bilag Sagregister	33
Folkeskoleloven	
Skolestyrelsesloven	

Hensigten med samarbejdet mellem skole og hjem er at skabe de bedste betingelser for i fællesskab at støtte den enkelte elevs følelsesmæssige, forstandsmæssige og fysiske udvikling og evne til at omgås andre.

For at opfylde hensigten iværksætter skolen et oplysningsarbejde, således at forældrene gennem hele skoleforløbet kender deres barns situation i skolen og har baggrund for at medvirke ved de valg, folkeskolen stiller forældrene overfor.

Igennem oplysningsarbejdet kan forældrene endvidere udbygge deres forståelse for skolen, for lærerens pædagogik og undervisningsmetoder, for omfanget,

men også for begrænsningerne af lærerens ansvar og for værdien af forældrenes aktive medleven i skolens daglige arbejde.

Samarbejdet skal medvirke til i videst muligt omfang at opbygge et tillidsforhold mellem den enkelte lærer og det enkelte hjem (forældre og børn).

I det følgende beskrives samarbejdet mellem skole, elev og forældre. I kapitel 2 beskrives hovedsagelig lovgrundlaget og de formelle rammer for samarbejdet. I kapitel 3 beskrives hovedsagelig samarbejdspraksis, som den findes landet over, og i kapitel 4 beskrives skole-hjem samarbejdets muligheder og problemer.

Det lovmæssige grundlag for samarbejdet mellem skole og hjem

2

Grundlaget for samarbejdet mellem skole og hjem er folkeskolelovens § 2, der lyder således:

»Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen må i hele sit arbejde søge at skabe sådanne muligheder for oplevelse og selvvirksomhed, at eleven kan øge sin lyst til at lære, udfolde sin fantasi og opøve sin evne til selvstændig vurdering og stillingtagen.

Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed og demokrati«.

2.1 Samarbejde mellem skolen og den enkelte elevs forældre

Tyngdepunktet i det samarbejde, som tjener den enkelte elevs alsidige udvikling, må i væsentlig grad ligge i en per-

sonlig kontakt mellem klasselæreren og den enkelte elevs forældre, men alle klassens lærere og hele forældrekrædsen er naturligvis med til at påvirke det klassemiljø, eleverne præges af igennem deres skoletid.

Dette samarbejde mellem skolen og den enkelte elevs forældre og forældrenes indflydelse på barnets skolegang er i vidt omfang fastlagt gennem bestemmelser i folkeskoleloven, medens forældrenes indflydelse gennem skolenævnet på den enkelte skoles mere generelle forhold er reguleret i skolestyrelsesloven.

I folkeskoleloven er foretaget en meget præcis afgrænsning af den ene part i samarbejdet mellem skole og hjem, idet det fastslås, at forældrenes rettigheder tilkommer den eller de personer, der har forældremyndigheden over barnet¹). Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen dog anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne²).

Den anden part i samarbejdet betegnes som »skolen«, et begreb der alt efter situationen kan omfatte skolens le-

---

1) Folkeskolelovens (L 313 26/6 1975) § 46, stk. 1.

2) Folkeskolelovens § 46, stk. 2.

der, klasselæreren, elevens øvrige lærere, skolenævnet og lærerrådet.

Forældrenes indflydelse gør sig gældende allerede i forbindelse med beslutningen om, hvilken form for undervisning barnet skal have³). Vælges den offentlige skole, har forældrene mulighed for at søge barnet optaget i en anden skole end distriktsskolen⁴).

Endvidere har forældrene en væsentlig indflydelse i forbindelse med valget af tidspunktet for barnets skolestart, idet forældrene har mulighed for at søge barnet optaget i 1. klasse et år før undervisningspligtens indtræden⁵), ligesom de har mulighed for at få udsat undervisningens begyndelse et år⁶).

Under skolegangen finder der et løbende samarbejde sted mellem skolen og den enkelte elevs forældre.

Eleven og forældrene skal således regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevens udbytte af skolegangen⁷), og de vigtige afgørelser om valg af valgfag og tilbudsfag samt valget mellem grundkursus og udvidet kursus træffes af forældrene efter samråd mellem eleven, forældrene og skolen⁸). Afgørelse om ind-

stilling til prøverne træffes af eleven, men også her efter samråd med forældrene og skolen⁹).

I de tilfælde, hvor barnets skolegang ikke forløber helt efter normen, er der et særligt behov for et nært samarbejde mellem skole og hjem, og det er da også eksempelvis fastsat, at et barn kun med forældrenes samtykke kan undervises på samme klassetrin i to år¹⁰).

Henvisning til specialundervisning, der ikke er af foreløbig karakter, sker efter samråd med eleven og forældrene¹¹), og ved placering på observations-skole kræves forældrenes samtykke¹²).

Ved længerevarende sygdom skal skolens leder efter samråd med forældrene sørge for undervisning i hjemmet¹³), og også supplerende undervisning efter sygdom eller skoleskift besluttet efter samråd med eleven og forældrene¹⁴).

Hvis en elev overtræder skolens ordensregler, skal skolen tage kontakt med hjemmet, såfremt mere alvorlige disciplinærmidler skal anvendes¹⁵).

Det er pålagt forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, at medvirke til, at det opfyl-

3) Grundlovens § 76 og folkeskolelovens § 33, stk. 1 og 2.

4) Folkeskolelovens § 36 stk. 4.

5) Folkeskolelovens § 38. Vedr. børnehaveklasser: Folkeskolelovens § 37, stk. 2.

6) Folkeskolelovens § 34, stk. 2.

7) Folkeskolelovens § 12, stk. 1.

8) Folkeskolelovens § 11, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 658 af 28/11 1975 om undervisningen i folkeskolens valgfag, § 14, stk. 2 og 3.

9) Folkeskolelovens § 12, stk. 8.

10) Folkeskolelovens § 11, stk. 1.

11) Folkeskolelovens § 11, stk. 2.

12) Cirkulære nr. 16 af 4/2 1972 om observationsundervisning.

13) Bekendtgørelse nr. 171 af 10/3 1976 om sygeundervisning for elever i folkeskolen og visse private skoler, § 2.

14) Bekendtgørelse nr. 178 af 5/3 1976 om folkeskolens supplerende undervisning for tilflyttede elever m. fl., § 6, stk. 2.

15) Bekendtgørelse nr. 276 af 14/6 1967 om fremme af god orden i skolerne, §§ 5 og 6.

der undervisningspligten¹⁶). Såfremt en elev udebliver fra undervisningen, skal der gives skolen oplysning om grunden hertil¹⁷), og ved ulovlige skoleforsømmelser vil der ske henvendelse til forældrene¹⁸).

Undervisningspligten omfatter normalt ni års regelmæssig undervisning, men forældrene har en væsentlig indflydelse på spørgsmålet om skolegangens varighed. Beslutningen om fortsat skolegang i 10. klasse træffes således af forældrene efter samråd mellem forældre, eleven og skolen¹⁹), og omvendt kan skolenævnet efter forældrenes anmodning tillade, at en elev efter syv års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse²⁰).

2.2 Samarbejde mellem skole og skolenævn

Skolenævnet, der fører tilsyn med skolen, består normalt af 5 medlemmer, hvoraf 1 vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, medens resten vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen²¹).

I skolenævnets møder deltager skolens

leder og lærerrådets formand eller en repræsentant valgt af lærerrådet, ligesom repræsentanter for et eventuelt elevråd eller lignende har mulighed for at deltage i behandlingen af visse sager²²).

Skolenævnet skal som en af sine vigtigste opgaver sammen med lærerrådet formidle et samarbejde mellem skole og hjem og sørge for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen²³).

Skolekommissionens udkast til undervisningsplan for den pågældende skole skal forelægges skolenævnet til udtalelse²⁴), og nævnet har således indflydelse på bl.a. læseplanen, fag, faggrupper og emner, på timetallet i de enkelte fag, og på hvilke valgfag, der skal tilbydes på skolen. I denne forbindelse kan det nævnes, at skolenævnet efter indstilling fra lærerrådet fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved tilbud og valg af fag, herunder om samrådet mellem forældrene, eleven og skolen²⁵).

Af andre opgaver, der vedrører undervisningsvirksomheden, kan nævnes, at en eventuel undladelse af delingen i grundkursus og udvidet kursus i visse fag på 8.-9. klassetrin kræver en indstilling fra bl.a. skolenævnet²⁶), og det er ligeledes overladt til skolenævnet efter

16) Folkeskolelovens § 35.

17) Folkeskolelovens § 39 stk. 2.

18) Folkeskolelovens § 39 stk. 4.

19) Folkeskolelovens § 11 stk. 3.

20) Folkeskolelovens § 33 stk. 4.

21) Skolestyrelseslovens (LB 462 3/9 1974) § 10 (vedr. Københavns kommune: § 71, stk. 1).

22) Bekendtgørelse nr. 212 af 27/5 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m. v., §§ 2-4.

23) Skolestyrelseslovens § 27, stk. 4 (§ 72, stk. 10).

24) Skolestyrelseslovens § 27, stk. 14 (§ 72, stk. 12).

25) Bekendtgørelse nr. 658 af 28/11 1975 om undervisningen i folkeskolens valgfag, § 16, stk. 1.

26) Folkeskolelovens § 8, stk. 3.

indstilling fra lærerrådet at godkende arbejdets fordeling mellem lærerne og den ugentlige arbejdsplan²⁷⁾ samt hvilke undervisningsmidler, skolen må benytte²⁸⁾.

Beslutning om tiderne for undervisning og frikvarterer og om spisepausens tilrettelæggelse træffes af skolenævnet efter indstilling fra lærerrådet og efter indhentet udtalelse fra elevrådet, hvor et sådant findes²⁹⁾, og nævnet træffer på samme måde beslutning om, hvorvidt ældre elever skal kunne forlade skolen i frikvarterer og visse mellemtimer³⁰⁾. I denne forbindelse bemærkes, at også skolens ordensregler fastsættes af skolenævnet³¹⁾.

Som tidligere nævnt sker henvisning til specialundervisning, der ikke er af foreløbig karakter, efter samråd med eleven og forældrene. Beslutningen træffes af lærerrådet, men forældrene har mulighed for at indbringe lærerrådets beslutning for skolenævnet til endelig afgørelse³²⁾.

Skolens lærere påser, at de børn, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen. Skolenævnet underrettes forud for hvert møde om alle udeblivelser, der ikke skyldes sygdom eller anden gyldig grund, og det er derefter overladt til nævnet at træffe beslutning om hvilke foranstaltninger, der eventuelt skal iværksættes³³⁾.

Endelig er det som ovenfor anført overladt til skolenævnets afgørelse, om et barn efter 7 års undervisning kan opfylde undervisningspligten ved at deltage i erhvervmæssig uddannelse eller beskæftigelse³⁴⁾.

Skolenævnet varetager som bekendt en række andre opgaver, men det har alene været hensigten her at redegøre – i store træk – for de opgaver, der i særlig grad har tilknytning til samarbejdet mellem skole og hjem.

Endvidere er der alene redegjort for en række af de krav, der i love, bekendtgørelser og cirkulærer er fastsat om samarbejdet mellem skole og hjem. Hvordan samarbejdet i øvrigt skal foregå, må fastlægges af skolenævnet og lærerrådet i forening.

2.3 Samarbejde mellem skole og uformelle organer

Udover de ved skolestyrelsesloven fastsatte forældrerepræsentationer i skolekommission og skolenævn forekommer flere former for forældresammenslutninger.

Ved mange skoler findes således en forældreforening, hvori samtlige forældre, der har børn i skolen, kan være medlem, eller en skoleforening, der desuden omfatter lærerne. Sådanne forenin-

27) Skolestyrelseslovens § 27, stk. 5 (§ 72, stk. 13).

28) Skolestyrelseslovens § 27, stk. 6 (§ 72, stk. 7).

29) Cirkulære nr. 58 af 23/3 1976 om frikvarterer og spisepauser i folkeskolen, § 5.

30) Bekendtgørelse nr. 208 af 25/3 1976 om skolernes tilsyn med eleverne i folkeskolen, §§ 7 og 8.

31) Skolestyrelseslovens § 27, stk. 10 (§ 72, stk. 14).

32) Skolestyrelseslovens § 27, stk. 2.

33) Folkeskolelovens § 39.

34) Folkeskolelovens § 33, stk. 4.

ger kan have stor faktisk betydning for samarbejde mellem skole og hjem, men de kan ikke tillægges formelle styrelses- eller tilsynsbeføjelser.

Det samme gælder i de tilfælde, hvor der ved skolen vælges et forældrerepræsentantskab bestående af forældrerepræsentanter for hver klasse i skolen.

Ved nogle skoler oprettes klasseråd, dvs. en gruppe for den enkelte klasse med repræsentanter for klassens lærere, forældre og elever. Et sådant klasseråd kan varetage arrangementer for den enkelte klasse, men har i lighed med de andre forældresammenslutninger ingen beføjelser.

Ved drøftelse af skole-hjem samar-

bejdet, må man således være opmærksom på, at forældre indvalgt i skolenævn (og skolekommission) er forældrerepræsentanter med styrelses- og tilsynsbeføjelser, der er fastsat i loven, medens forældre i forældreforeninger, skoleforeninger, forældrerepræsentantskaber og klasseråd eller som deltagere i forældremøder er samarbejdspartnere uden formel kompetence.

Det tilrådes de forskellige samarbejdspartnere at udarbejde en langsigtet planlægning af samarbejdet. Det må understreges, at det samlede skole-hjem samarbejde på den enkelte skole må respektere aftaler og planlægning mellem lærerråd og skolenævn.

Forskellige former for skole-hjem samarbejde

3

Forudsætningen for et godt samarbejde mellem skole og hjem er et godt samarbejde mellem skolenævn og lærerråd. En af skolenævnets opgaver er netop sammen med lærerrådet at formidle samarbejdet mellem skole og hjem og at sørge for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre.

Denne fællesopgave kan f.eks. løses ved, at skolenævn og lærerråd en gang årligt afholder et fællesmøde, hvor man drøfter principperne og fastlægger retningslinierne for såvel samarbejdet som oplysningsarbejdet.

3.1 Hvordan kommer skole og hjem i forbindelse med hinanden?

Samarbejdet mellem skole og hjem finder sted på alle klassetrin i skolen fra børnehaveklasse til 10. klasse.

For at eleverne kan føle sig trygge i skolen, og for at de kan få det bedste udbytte af deres skolegang, er det af største vigtighed, at forældrene ved, hvad det er, der foregår på skolen, og kan tale med deres børn om det, og at lærere og forældre kender hinanden og hinandens synspunkter og samarbejder om en række forhold, der op igennem skolens klassetrin skifter karakter.

Sådan kontakt kan ske ved møder

mellem lærere og forældre eller ved en skriftlig orientering.

I det følgende skal omtales nogle samarbejds muligheder, man bruger på skolerne, forskelligt fra skole til skole:

Møder

Forældremøder for hele skolen, eventuelt arrangeret af skolenævn, forældreforening eller af forældrerepræsentantskab eller klasseråd.

Forældremøder for flere klassetrin.

Klassetrinsforældremøder.

Klasseforældremøder.

Ved planlægning af de enkelte møder må man i forbindelse med mødets emne og elevernes alder afgøre, om eleverne skal være med til mødet.

Skriftlig orientering

Pjece til forældre, hvis børn skal begynde i skolen.

Kommunale kontaktblade.

Skoleblade eller klasseaviser.

Meddelelsesbog eller kontaktbog til afløsning af de små sedler.

Standpunktsbog eller karakterbog.

Skrivelser fra skoleleder, lærere eller skolenævn til elever og/eller forældre.

Personlige samtaler

I almindelighed er elever med ved samtaler mellem lærer og hjem, men der kan være undtagelser, hvori det er formålstjenligt, at eleven ikke deltager.

Samtale mellem klasselærer eller faglærer og forældre.

Samtale mellem skoleleder og forældre.

Samtale mellem skolevejleder, skolepsykolog, skolelæge, skoletandlæge og skole-sundhedsplejerske, forældre og elev.

Samtale mellem skolenævn og forældre.

Arrangementer på skolen

Elevkoncert, skolekomedie.

Udstilling af arbejder fra emnedage og -uger. Forældremedvirken ved emnedage og uger.

Gymnastikopvisning, idrætsstævne.

Skolebal, juleafslutning, klassefest, skoleafslutning osv. med deltagelse af forældre og søskende.

Besøg efter forudgående aftale

Forældrebesøg i klassen på skolen.

Lærerbesøg i hjemmet.

3.2 Samarbejde mellem skole og hjem ved skolestart i 1. klasse

Samarbejdet mellem skole og hjem indledes ved barnets indskrivning i skolen. I mange tilfælde sker det ved indskrivning i børnehaveklasse, som mange kommuner har oprettet, uden de dog efter lovgivningen er forpligtet til det. Ved de skoler, hvor der ikke er oprettet børnehaveklasse, begynder samarbejdet ved barnets indskrivning i 1. klasse. Ved skoler med børnehaveklasse tager de fleste forældre imod tilbuddet om ind-

skrivning af barnet i børnehaveklasse, men også ved disse skoler er der forældre, der vælger at vente med indskrivning til barnet skal begynde i 1. klasse.

Mens børn går i børnehaveklasse, får både børnene og deres forældre et godt kendskab til skolen og dens daglige liv. Når børn går i børnehaver, bliver de fortrolige med det at skulle være sammen med jævnaldrende børn i større grupper. For de børn, der hverken har gået i børnehaveklasse eller i børnehave, umiddelbart før de skal begynde i 1. klasse, kan skolestarten være en brat overgang fra et lille hjemmemiljø til en uoverskuelig og måske ængstende ny verden.

Skolen må ved skolestarten i 1. klasse og også i kontakten til hjemmene tage hensyn til, at vilkårene for de enkelte børn er så forskellige, som det her er beskrevet.

I en 1. klasse, hvor de fleste elever har gået i børnehaveklasse, vil skolegangen for disse elever være en naturlig fortsættelse af børnehaveklassen, men lærerne må både i klassen og ved møder med forældrene bekæmpe den mulige fare for gruppedannelse, der ligger i, at de fleste børn og forældre i forvejen kender hinanden fra børnehaveklassen, mens enkelte andre ikke har ønsket at tage imod tilbuddet om optagelse i børnehaveklassen og derfor vil komme som »nye«, som fra starten kan føle sig udenfor.

Klasselæreren i 1. klasse kan søge i videst muligt omfang at stille børnene lige i starten af 1. klasse ved før skoleårets begyndelse at søge kontakt både med hjemmene, den eller de børnehaver, børnene har gået i, og skolens børnehaveklasseledere, såfremt der er knyttet børnehaveklasse til skolen. De oplysninger,

som ved indskrivningen gives om de enkelte børn, må naturligvis indgå i grundlaget for tilrettelæggelsen af arbejdet, når barnet starter i 1. klasse.

For eleverne i 1. klasse er det vigtigt, at deres forældre ved deltagelse i forældremøder, ved evt. besøg i klassen eller ved personlige samtaler med læreren får et indgående indblik i, hvad der arbejdes med i skolen, og hvad målene for dette arbejde er. Ligeledes må forældrene have lejlighed til at holde sig orienteret om, hvordan deres barn udvikler sig, og hvordan det befinder sig i skolen.

På mange skoler holdes det første forældremøde nogle måneder før skolestarten, når de nye 1. klasselærere kendes. Det vil være ønskeligt, at det første forældremøde placeres på et tidspunkt, hvor børnene kan deltage. Ved dette møde vil det være naturligt at vise børnene og forældrene skolen og give dem en række praktiske oplysninger om skolen og dens virksomhed f.eks. i en til dette formål fremstillet pjece.

For forældrene er det vigtigt tidligt at lære deres barns skole at kende, og for skolen er det vigtigt allerede fra starten at vise forældrene, at skole-hjem samarbejdet hører med til skolens liv.

3.3 Samarbejde mellem skole og forældrekræds for hele skolen

Samarbejdsformer

Nogle kommuner og skoler foretrækker hovedsagelig at orientere forældrene igennem *møder*. Skolenævnet vil på mange skoler påtage sig arbejdet med at arrangere sådanne møder.

Ved de skoler, hvor der oprettes forældreforening (se side 11–12), kan så-

danne sammenslutninger i samarbejde med skolenævnet og lærerrådet påtage sig at ordne mødevirksomheden og kan sikre sig, at forældre med børn i skolen finder emner af interesse på mødeplanen, uanset på hvilket klassetrin deres barn eller børn er.

Ved skoler, hvor der er etableret elevråd eller andre lignende elevsammenslutninger, kan disse inddrages i planlægning og gennemførelse af mødevirksomheden.

Der er skolevæsener, der giver informationer om almene skoleforhold hovedsagelig ad skriftlig vej f.eks. ved udsendelse af et *kontaktblad*. Et blad kommer til samtlige hjem med skolesøgende børn, og på denne måde vil man kunne nå endnu flere hjem, end hvis sådan information alene blev givet igennem møder på skolerne.

De fleste skoler benytter sig både af møder og af skriftlige meddelelser og lægger hovedvægten på den meddelelsesform, de mener, passer bedst til de lokale forhold.

Emner for samarbejde mellem skole og forældrekræds

Som eksempel på emner, der kan interessere forældre med børn på alle alderstrin mellem 6 og 16 at få taget op ved forældremøder, kan nævnes:

Danskundervisning

Matematikundervisning

Skolens struktur

Hvad laver skolenævnet?

Hvad laver forældreforeningen (forældrerepræsentantskabet, skoleforeningen, klasserådet)?

Trafiksikkerhed, færdselsoplysning

Skolepsykologens arbejde
 Specialundervisning
 De musiske fags placering
 Kristendomskundskab/religion
 Seksualoplysning
 Skolebio, børneteaterforestilling
 Skolens ordensreglement
 Skolen og det omgivende samfund
 Forebyggende sundhedspleje i
 forbindelse med hygiejne
 Spisevaner og tandpleje
 Den lille terror i skolen (mobning)
 Tobak, spiritus, narkotika
 Hvad må dit barn?
 Lektielæsning
 Disciplin i skole og hjem
 Hvad vil du opnå med din opdragelse?
 Hvordan opdrager du dit barn?
 Demokrati i skolen
 Kønsrollemønstre i samfund og skole
 Demokrati i familien
 Hvad venter du af samarbejdet mellem
 skole og hjem?
 Lejrskole, udflugter, institutionsbesøg
 Trives dit barn i skolen?
 Pligt og ansvar.

Skolenævn, forældreforening, forældrerepræsentanter, klasseråd, skoleleder eller hvem der nu indbyder forældrene til møde kan variere mødeformerne. Til nogle emner indbydes forældre og elever til at komme sammen, til andre indbydes kun forældrene.

3.4 Samarbejde mellem skolenævn og forældrereds

Skolenævnene er forældrenes repræsentanter i skolens styrelse. Derfor er det i alle parter interesse, at der er en levende forbindelse mellem skolenævn og forældrereds.

For at styrke denne forbindelse bør skolenævnet orientere forældrene om nævnets virksomhed. Det kan f.eks. ske på møder for hele forældrekræden, på klasseforældremøder eller ved indlæg i skoleblade og kontaktblade.

Selvom problemer i forhold mellem skole og hjem normalt løses gennem en direkte kontakt mellem forældre og lærer/skoleleder, kan forældrene lejlighedsvis have brug for skolenævnets hjælp til at løse individuelle problemer for sig selv og deres barn. I sådanne tilfælde kan skolenævnet drøfte sagen med skolens leder, der har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af skolens virksomhed, eller evt. med lederen og de implicerede lærere.

Skolenævnet er indstillet på at tage forældres spørgsmål op og vil være dem behjælpelig med – før en egentlig sagsbehandling – at udforme forældres henvendelse i skriftlig form.

Flere skolenævn har givet forældrene mulighed for personligt at forelægge deres problemer for det samlede skolenævn ved at afholde »åbent hus« møder forud for de månedlige skolenævns møder.

3.5 Samarbejde mellem skole og forældre omkring den enkelte klasse

Indbydelse til klasseforældremøder

For de yngste klassers vedkommende udgår initiativet til afholdelse af møder sædvanligvis fra læreren, og som regel er det læreren, der udformer mødeprogrammet.

På de skoler, hvor forældre klassevis vælger repræsentanter for forældregrup-

pen, drøfter disse repræsentanter med læreren, hvilke spørgsmål man ønsker på dagsordenen, og bistår med det praktiske arrangement.

Danner forældrerepræsentanter sammen med lærere og elevrepræsentanter et klasseråd, aftaler dette dagsorden og ordner det praktiske arrangement i forbindelse med møderne.

Selvom en klasse hverken har valgt forældrerepræsentanter eller klasseråd, kan forældre og elever give forslag til dagsorden for møderne og deltage i det praktiske arbejde i forbindelse med møderne. Klasselæreren eller en af forældrene leder mødet.

Skolens yngste klassetrin

Ved klasseforældremødet får forældrene kendskab til klassens hverdag, til læreren, til de øvrige elever i klassen, og de får et vist kendskab til de andre forældre i klassen.

Forældre vil ofte opleve, at skolen og dens undervisning har forandret sig meget, siden de selv gik ud af skolen, og derfor er en redegørelse for læseplanerne på det pågældende klassetrin og for arbejdsmetoderne af interesse for alle forældre.

Desuden vil man ved klasseforældremøderne kunne tage en række forhold op, som vedrører elevernes indstilling til arbejdet i skolen og deres adfærd. Som eksempel på sådanne forhold kan nævnes spørgsmål om, hvorvidt elever skal have hjemmearbejde, og i bekræftende fald hvilken slags hjemmearbejde det kan være, og hvor megen tid de bør bruge på det, spørgsmål om elevernes koncentration og veloplagthed i selve skoletiden.

Ved klasseforældremøder vil læreren lejlighedsvis fortælle forældrene om problemer i forbindelse med elevernes indbyrdes forhold.

Måske kan sådan en redegørelse give anledning til, at forældre fortæller, hvordan de oplever klassens problemer igennem deres eget barns beretninger, sådan at forældrene kan gå ind i et samarbejde, som hjælper eleverne til at tage hensyn til hinanden og til at hjælpe hinanden. Sådanne debatter kan måske senere uddybes mellem lærere og de enkelte forældre.

På baggrund af samtaler både om undervisningen i klassen om de almenem problemer, som møder eleven i skolen, og om samspillet mellem klassens elever til forældre få mulighed for bedre at vurdere det, deres eget barn fortæller om skolen, og forstå de vanskeligheder, deres eget barn møder, eller deres eget barn forvolder, og derved kunne hjælpe med til at forbedre miljøet i klassen.

Skolens ældste klassetrin

På 6.-10. klassetrin vil det ofte være formålstjenligt, at eleverne både er med til møderne og med til at arrangere dem. De emner, der ovenfor er nævnt som spørgsmål, der kan tages op ved klasseforældremøder, er på de lidt ældre klassetrin stadig til diskussion både mellem forældre og børn og mellem lærere og elever i klassen. Det vil være en fordel for at opnå større interesse og forståelse for skolearbejdet og for at forbedre klimaet i en klasse, at lærere, elever og forældre drøfter de mål for fagene, der er fastsat for hele landet, den undervisningsplan, den pågældende skole arbej-

der efter, og desuden de spørgsmål, der er aktuelle for den pågældende klasse f.eks. vedrørende de regler, man må have i klassen, for at alle skal kunne befinde sig godt.

Når det drejer sig om 8., 9. og 10. klassetrin, er det elever og lærere, der i fællesskab orienterer forældrene om skolen som de unges arbejdsplads og hører forældrenes kommentarer hertil.

Skole-hjem samarbejdet skifter karakter i trit med elevernes modenhed. Den forlængede undervisningspligt medfører, at der i skolerne i dag er unge mennesker, som for få år siden ville være på en arbejdsplads, hvor de helt måtte klare sig selv uden deres forældres bistand, råd eller kontrol.

Emner der kan behandles ved klasseforældremøder

Nogle emner kan tages op til behandling på alle klassetrin f.eks.:

Orientering om de fag, klassen arbejder med, deres mål og undervisningens tilrettelæggelse.

Orientering om vurderingerne. Hvilke vurderingskriterier er der for de forskellige fag på klassetrinet?

Hvordan kan forældrene vurdere elevernes udbytte af undervisningen?

Standpunktsudtalelser og karaktergivning.

Lektielæsning, hvad forventer skolen, hvad forventer forældrene vedrørende hjemmearbejde?

Hvordan skaber skolen og hjemmet lyst og interesse hos eleven for at lære noget, og hvordan anvendes belønning, straf, konkurrence?

Ordensregler og disciplinære problemer.

Elevernes trivsel i skolen.

Elevernes medbestemmelse vedrørende skolens klima – elevråd og elevsammenslutningers rolle.

Elevernes medbestemmelse vedrørende deres undervisningssituation – folkeskolelovens § 16, stk. 4.

Klasseudflugter, hvorhen, hvordan, hvor mange penge med? Hvordan kan forældrene hjælpe til med arrangement og med afviklingen?

Seksualoplysning.

Formålet med forskellige arbejdsformer i klassen.

Andre emner er fortrinsvis aktuelle på de yngste klassetrin:

Hjælp til lektielæsning fra forældrenes side, og i givet fald på hvilken måde?

Klassens sociale liv, skrevne og uskrevne love i klassen, yndlingsemner og glæder – tilpasningsvanskeligheder, legepladsproblemer, mobning (drillerier eller terror eleverne imellem).

Børnenes skolevej. Trafiksikkerheden, skolekørsel, færdselsundervisning. Hvad kan hjemmene gøre, hvad kan skolen gøre?

Skolens støtteforanstaltninger. Læseklasser, specialklasser, læseklinikker, skolepsykologens virksomhed. Hvordan behandler vi dem, der er anderledes?

Skolens sundhedssektor. Skolelæge og -sundhedsplejerske, skoletandplejen, hvordan er »forretningsgangen«?

Nogle emner er fortrinsvis aktuelle på de senere klassetrin:

Klassens arbejdsmiljø.
Feature-arrangementer.
Lejrskole, udflugter, institutionsbesøg.
Karakterbøgerne.
Skoletræthed, arbejdsglæde.
Tobak, spiritus, narkotika.

Hvordan får vi facon på møderne i forældre/elevgruppen?

Klassedeling og overgang til anden skole eller skoleform. Hvad forventer elever og forældre af den afleverende og den modtagende skole, og hvad forventer de to skoler af elever og forældre?

Hvordan rådgiver skolen ved valg af fag og erhverv?

Elevernes muligheder for selv at vælge fag; erhvervspraktik, erhvervsvalg og erhvervsorientering, herunder kønsrollemønstre i forbindelse med valgfag.

Klassetrinsforældremøde

Det er ofte formålstjenligt at afholde klassetrinsforældremøde.

På 1.-7. klassetrin er det f.eks. muligt at placere undervisningen i de praktisk-produktive fag på forskellig måde inden for lovens rammer. Man kan eventuelt indrette undervisningen på en sådan måde, at eleverne i et vist omfang kan vælge mellem disse fag, en såkaldt P-fags ordning. Hvor man har en sådan ordning eller har planer om at indføre den, kan det være af betydning for alle parter, at forældre med børn på samme klassetrin indbydes til en orientering om ordningen eller en drøftelse af planerne herom.

Fra og med 7. klassetrin er en del af undervisningen for den enkelte elev baseret på valg af fag og fra og med 8. klassetrin for visse fags vedkommende

normalt tillige på valg af kursus (grundkursus, udvidet kursus). Det er forældrene, der træffer den endelige beslutning om valg af fag og kurser efter samråd med deres barn og med skolen.

I forbindelse med planlægning af det kommende skoleår er der mange skoler, der indbyder forældre og elever fra 6. og følgende klassetrin til et klassetrinsforældremøde, hvor der forud for eventuelle individuelle samråd gøres rede for de foreliggende valgmuligheder og for valgenes konsekvenser, således at grundlaget for forældrenes beslutninger kan blive så fyldigt som muligt.

Samme forhold gør sig gældende, når elever på 8., 9. og 10. klassetrin skal tage stilling til (se side 9), om de vil indstille sig til prøve eller ej. Også grundlaget for disse afgørelser, der skal finde sted efter samråd imellem elever, forældre og lærere, vil det være nyttigt at uddybe ved et klassetrinsforældremøde, hvor både forældre og elever deltager.

3.6 Samarbejde mellem skolen og den enkelte elevs forældre

For at sikre den løbende forbindelse mellem skole og hjem vedrørende dagligdagens problemer har man i mange skoler en meddelelsesbog eller kontaktbog, hvori læreren skriver meddelelser til hjemmet og forældre meddelelser til skolen.

For de ældre klassetrin i skolen vil lærere, skoleleder eller skolenævn ofte hjemsende skrivelser med eleverne, og eleverne vil selv meddele forklaringen på uregelmæssigheder i arbejdet. Det bør overvejes at sende særlig vigtige meddelelser med post.

Skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen

Elever og forældre skal regelmæssigt have at vide, hvordan skolen ser på elevernes udbytte af skolegangen (Folkeskolelovens § 12). Det skal normalt ske mindst to gange årligt.

Disse oplysninger skal fra 1. til og med 7. klassetrin udtrykkes i ord. Fra 8.–10. klasse skal oplysningerne i prøvefagene gives i form af standpunktskarakter og årskarakter. Karaktergivningen udelukker ikke, at skolen for elever på disse klassetrin tillige kan orientere elever og forældre på anden måde.

De fleste skoler er gået væk fra udelukkende at give oplysninger om elevernes udbytte af skolegangen i skriftlig form. Mange skoler kombinerer den skriftlige meddelelse med en samtale mellem lærer og forældre, hvori normalt også eleven deltager. Nogle steder arbejder man fra 1.–7. klassetrin med udelukkende at orientere forældrene og eleverne ved samtaler. Man må dog her være opmærksom på skolens forpligtelse til at informere alle forældre.

Kombineret skriftlig og mundtlig meddelelse kan bestå i, at skolen mindst to gange årligt giver eleverne på 1.–7. klassetrin en standpunktsbog og eleverne på 8.–10. klassetrin en karakterbog med hjem. I standpunktsbogen har lærerne f.eks. i nogle sætninger meddelt, hvordan elevernes arbejdsresultat og tilsyneladende arbejdsindsats er, og samtidig kan det f.eks. meddeles, at førstkomende mandag og onsdag kl. 18–19 er elevens lærere at træffe på skolen parate til at uddybe deres vurdering og lytte til forældrenes synspunkter.

På nogle skoler *afløser* man de tidligere *skriftlige meddelelser* til hjemmene på 1.–7. klassetrin med *samtaler*. Der afholdes to årlige møder, som aftales særskilt mellem læreren og den enkelte elevs forældre, og eleven kan selv være med. Fordelen ved denne samarbejdsform er, at lærere og forældre mødes ubesværet af en skriftlig vurdering, og man kan komme ind på mange flere spørgsmål end arbejdsresultatet i enkelte fag.

For at sikre, at sådanne samtaler virkelig opfylder det formål at informere forældre og elev om, hvad skolen mener, eleven får ud af sin skolegang, har man nogle steder indført en indbydelse til forældrene, som angiver hovedpunkterne i den samtale, man skal føre, og meddeler, at man vil komme ind på f. eks. elevens interesse for de enkelte fag, elevens arbejdsmåde, forholdet til kammeraterne osv.

Lærerne drøfter indbyrdes de enkelte elevs forhold inden mødet, sådan at klasselæreren kan give forældrene oplysning om elevens skolegang som helhed. Forældrene kan, hvis eleven ikke selv deltager i samtalen på skolen, have drøftet de enkelte punkter med deres barn og kan derved have forberedt sig på at få talt ud om de forhold, der eventuelt er et problem for eleven i skolen.

En lærer må nødvendigvis have noter om hver elev, når han skal gøre rede for elevens udbytte af alle fag. Notatet kan yderligere indeholde oplysninger om elevens koncentration i forbindelse med arbejdet og væremåde i timerne, om elevens forhold til lærere og kammerater, om mødetid, fravær fra skole og orden med skolesager. Notatet bør udformes således, at forældrene, hvis de ønsker

det, kan få det at se. Men det er klart, at et stikordsnotat til brug for en samtale ikke kan give samme nuancerede billede som selve samtalen.

Hvis læreren rapporterer, at elevens arbejdsindsats og faglige standpunkt er tilfredsstillende, kan det tænkes, at forældrene vil kommentere rapporten med, at de finder, at eleven kommer så let til det, at de mener, større udfordringer og krav var nødvendige. Det kan også tænkes, at forældrene vil oplyse, at det koster eleven så meget at opfylde kravene, at man finder, at de er *for* store.

Hvis læreren rapporterer, at der enkelte steder er mindre eller større svigt og svagheder, kan læreren, forældre og eventuelt også eleven drøfte, hvorfor det er sådan, og hvad man kan gøre ved det. Her er det, samtalen er vigtig. Langt bedre end standpunktsmeddelelse eller karakterbog kan samtalen blive et godt udgangspunkt for næste arbejdsperiode.

Med udgangspunkt i forældrenes, lærerens og elevens egen opfattelse af problemerne kan man i fællesskab planlægge, hvordan man skal lave om på forholdene, sådan at eleven får større udbytte af undervisningen, får det bedre i klassen eller selv fungerer bedre i kammeratgruppen.

Hvis læreren må rapportere, at det hele vejen igennem går dårligt, må det være yderste øjeblik for en gennemgribende ændring i arbejdet eller måske for, at eleven helt skifter undervisningsmiljø – men jævnlige samtaler mellem skole og hjem skulle netop kunne foregribe, at noget sådant sker.

Griber lærere og forældre i fællesskab ind i tide, har både skole og hjem hjælpemidler både af faglig og af almen menneskelig art.

Er svagheden af faglig art, kan læreren ændre arbejdsopgaverne for den yngre elev eller skaffe støtteundervisning, og forældrene kan overveje at hjælpe barnet med hjemmearbejdet, at ændre sengetid eller fritidsprogram. Den ældre elevs faglige svaghed kan måske løses ved midlertidig hjælp udefra, ved ændret kursusvalg eller ved ændret fagvalg.

Er svagheden af almen menneskelig art, kan den yngre elev måske hjælpes ved de voksnes indgriben, når de først har erkendt problemet. Den ældre elev kan få nye tilbud til sin fritid, der måske giver nye interesser og nye kammerater, som kan give eleven mulighed for at komme ind på et nyt spor.

Kommer elevens ringe udbytte af undervisningen og elevens manglende glæde over skolelivet fra fysiske eller psykiske svagheder, kan skolelægen eller skolepsykologen henvise til en behandling eller til en specialundervisning, som tager de særlige hensyn til barnet eller den unge, som er nødvendige.

Gensidig orientering

Det vil ofte være tilstrækkeligt med 1–2 samtaler pr. år mellem forældre og lærere, men der kan opstå behov for yderligere kontakt ved ændring af elevens situation i skolen eller i hjemmet.

Både forældre og lærere kan når som helst søge kontakt med den anden part. Forældre kan ringe eller skrive til skolen og bede om en samtale med klasselæreren, faglæreren eller skolelederen. Lærer og skoleleder kan søge kontakt med en elevs forældre, fordi de ønsker at give forældrene oplysninger eller at drøfte problemer, der ikke kan udsættes til

næste fastsatte møde, eller som helst skal drøftes uden andres nærværelse.

Orienteringen kan dreje sig om oplysninger om modgang, en elev møder i familien eller mellem kammerater, det kan være oplysning om sygdom eller om en elevs forsømmelse, en elevs dårlige arbejdsindsats, en elevs behov for øget støtte for at klare skolearbejdet, eller en elevs overgreb over for kammerater. Lærere og forældre kan drøfte, om et barn eller en ung har alvorlige problemer, de ikke kommer frem med, men som afspejler sig i deres optræden eller deres arbejdsindsats. Forældre kan have forespørgsler eller klager over forhold i undervisningen eller i læreres eller i kammeraters adfærd over for deres barn.

I alle tilfælde, hvor enten skole eller hjem ønsker den anden parts hjælp til at opklare et problem eller til at ændre en situation, vil det i første omgang lønne sig at gå direkte til den nærmest ansvarlige. Har eleven problemer i et af skolens fag, bør forældrene først henvende sig til faglæreren, derefter, hvis de finder det nødvendigt, til skolelederen. Mener læreren, at en elev forsømmer sit arbejde, må det først drøftes med eleven, derefter med forældrene.

Det er indlysende, at jævnlige møder mellem lærere og forældre kan skabe et tillidsforhold, der letter løsningen af sådanne problemer. Forældre og lærere er mere tilbageholdende med at henvende sig til hinanden, når man ikke på forhånd kender hinanden.

Samarbejdsformer og deltagelse i samarbejdet

Der kan ikke gives landsdækkende regler for, hvilke samarbejdsformer der kan

anvendes, og hvor intenst samarbejdet bør være.

I nogle kommuner er samarbejdsformer mellem skole og hjem fastlagt i undervisningsplanen og er bindende for skolen; i andre kommuner er det overladt til den enkelte skole og til skolenævnet i samarbejde med lærerrådet at fastlægge arbejdsformerne.

Lærere, elever og forældre må i fællesskab søge at finde den mødehyppighed og den samarbejdsform, som både ligger inden for lovgivningens rammer og kommunens tjenstlige forskrifter og passer til den pågældende gruppe mennesker.

Samarbejdet skal sikre, at forældre er vel underrettet om arbejdet i klassen og støtter deres barn i at deltage i det.

Samarbejdet skal bidrage til, at forældre, elever og lærere så vidt muligt finder frem til fælles retningslinjer for, hvor frit hvert hjem og hver enkelt elev kan udfolde sig, når man skal kunne arbejde sammen med sin klasse, leve med sine kammerater og have det godt sammen.

Skole-hjem samarbejdet kan ikke være ens i alle klasser i en skole. Forældre vil opleve, at det, der gik så udmærket i deres ældste barns klasse, ikke rigtigt lykkes i næste barns klasse; og lærere vil opleve, at det, der gik fint i 5a, slet ikke slår an i 5b. Oplever man dette, vil forældrene nok være tilbøjelige til at skyde skylden på læreren og mene, at A er en levende, engageret og elskværdig lærer, mens B er en stiv, forbeholden og lidt uvenlig person. Læreren vil derimod være tilbøjelig til at skyde skylden på forældrene og føle, at den ene classes forældre er forstående og hjælpsomme,

mens den anden klasses forældre er kritiske og fordringsfulde.

Lærer og forældre (evt. klasseråd) må ved skoleårets begyndelse drøfte, hvorledes samarbejdet inden for de fastsatte rammer skal forme sig i det kommende skoleår, og i fællesskab lægge en plan, der kan tilfredsstille alle parter, og som man derefter respekterer.

Alle lærere kommer i den situation at måtte erkende, at nogle enkelte elevers forældre har de endnu ikke mødt, eller har de sluppet kontakten med efter de allerførste skoleår. Læreren må acceptere, at en klasses forældre næppe kan møde op 100pct, men læreren kan selv gøre meget for at fremme en stor mødedeltagelse, bl.a. ved som før nævnt ved årets begyndelse sammen med forældrene at planlægge arbejdet og drøfte mødernes formål med elever og forældre.

Deltager forældre i de rådslagninger, der kræver *deres medvirken* (se side 10), må læreren acceptere, at samarbejdet derudover er en frivillig sag for forældrene, så ønskeligt det end er, at flest muligt vil være med.

Unddrager forældre sig de forpligtelser, de har til rådslagninger om valg af fag, valg af kursus, hvor der er to kurser at vælge imellem, og samtale om elevens problemer i skolen, må læreren opsøge forældrene eller søge bistand hos skolelederen for at få forældrene til at forstå betydningen af det samråd, som loven foreskriver.

Enkelte forældre eller en hel klasses forældrekræds kan lejlighedsvis skønne, at skolens initiativ til samarbejde er for begrænset. I sådanne tilfælde vil det være naturligt at rejse spørgsmålet over for skolens leder, som herefter kan tage

initiativ til drøftelser, der kan føre til en afklaring af problemet.

3.7 Skolens særlige hjælpemuligheder – den skolepsykologiske rådgivning

Alle kommuner har i dag enten selv oprettet skolepsykologiske kontorer eller etableret skolepsykologisk rådgivning ved samarbejde med andre kommuner, eventuelt med amtskommunen.

Til de skolepsykologiske kontorer er der knyttet psykologer og konsulenter for specialundervisning.

Den skolepsykologiske rådgivning er knyttet til det samlede skolevæsen og er rådgivende for såvel skolen som hjemmene og myndighederne.

De skolepsykologiske kontorer samarbejder med den sociale forvaltning.

Indstilling til skolepsykologisk undersøgelse foretages oftest af elevens klasseleder efter drøftelse med eleven og hjemmet, men initiativet kan lige så vel udgå fra forældrene eller fra eleven selv. Man bestræber sig for, at de foranstaltninger, der iværksættes, griber mindst muligt ind i skoleforløbet. Kun hvor det skønnes nødvendigt, tilrådes henvisning til specialklasser. Mange steder har skolepsykologen fast træffetid. Er dette ikke tilfældet, kan man henvende sig til det skolepsykologiske kontor og aftale tid til en samtale.

Den skolepsykologiske rådgivning er ikke en besluttende myndighed, men som navnet siger rådgivende. Rådgivningen støttes på de oplysninger om elevens forhold, der har kunnet indsamles gennem samtale med forældrene, skolen og eleven suppleret med indtrykkene fra

psykologiske og pædagogiske prøver. På denne baggrund vil den skolepsykologiske rådgivning eventuelt stille forslag om specialundervisning under én eller anden form.

Der vil ofte kunne blive tale om specialundervisning gennem en kortere eller længere periode i enkelte timer om ugen i klinik (læseklinik, observationsklinik, skoleklinik, hjælpeundervisning etc.), på hold eller som enkeltmandsundervisning.

Der kan således ydes støtte i tilfælde af læse- og stavevanskeligheder, tale-, høre- og synsvanskeligheder, bevægelsehæmning, adfærdsproblemer og psykiske lidelser samt generel funktionshæmning.

Specialundervisningslæreren eller konsulenten for pågældende område kan rådgive klasselæreren med henblik på anskaffelse af undervisningsmaterialer og anvendelse af metoder, der begrænser virkningen af et handicap.

Denne rådgivning er specielt vigtig, hvor det drejer sig om sansehæmmede (syns- eller høreretardedede), hvis undervisning kun kan gennemføres ved brug af specielle hjælpemidler, der kræver stadig tilsyn og vedligeholdelse.

Nogle af folkeskolens elever har adfærdsvanskeligheder, som kan skyldes vidt forskellige forhold. Der kan være tale om konflikter opstået i forhold til hjemmet, skolen eller kammeraterne. Undertiden vil en eller anden form for observationsundervisning komme på tale for disse elever. Drejer det sig om ophold på observationsskole, vil behandlingen ske uden for det hjemlige miljø og det sædvanlige skolemiljø.

Formålet med et sådant ophold, der normalt strækker sig over 3–6 måneder, er dels at iagttage eleven under nye om-

givelser, dels at tilrettelægge et stabiliserende pædagogisk undervisningsmiljø.

I folkeskolen kan enkelte elever betegnes som psykisk afvigende. De fleste af disse udviser svære »nervøse« adfærdsforstyrrelser på grundlag af neurose eller karakterafvigelse. For disse elever må en intensiv psykologisk og/eller psykiatrisk behandling iværksættes.

Man må advare imod, at disse elevers svære følelsesmæssige problemer betragtes på linie med almindelige adfærdsvanskeligheder. Et sådant fejlskøn kan bewirke, at specialishjælp først søges, når problemerne for alvor er gået i hårdknude.

For elever med svære indlæringsvanskeligheder vil overgangen fra skolen til erhvervslivet ofte byde på særlige problemer. Med henblik på at yde eleven og hjemmet støtte ved erhvervsplaceringen og i forbindelse med eventuelle vanskeligheder på arbejdspladsen, er der ved enkelte skolevæseners ansat kuratorer, der yder denne bistand. Som regel kender kurator eleverne, før de forlader skolen, og de kan frit tage kontakt til ham efter udskrivningen.

3.8 Skolens sundhedssektor

Skolens sundhedssektor omfatter skolelæge, skolesundhedsplejerske og skoletandlæge.

Samarbejde med skolelægen m.fl. er samarbejde med en anden organisation end folkeskolen. Skolelægen, skolesundhedsplejersken og skoletandlægen er administrativt placeret i kommunens socialforvaltning.

Ifølge bekendtgørelse om *skolelægeordning* af 5. juli 1972 skal der foretages skolelægeundersøgelse i 1., 2. og 5.

klasse samt i de klasser, hvorefter undervisningspligten ophører.

Herudover følger skolelægen elever, der har et særligt behov for undersøgelser.

Undersøgelsen hos skolelægen er obligatorisk, men forældrene kan få fritaget en elev mod for egen regning, der ikke dækkes af sygesikringen, at få foretaget en tilsvarende.

Skolelægen foretager ikke behandlinger. Hans arbejde er opsøgende og henvisende og forudsætter samarbejde med skolen, herunder eleven selv, og med hjemmet.

Ved skolelægeundersøgelserne lægges der bl.a. vægt på forhold, som er af betydning for elevens undervisning og trivsel i skolemiljøet, herunder f.eks. kontrol af rygskævhed og iværksættelse af behandling, undersøgelse af syn og hørelse. Har forældrene iagttaget symptomer på nedsat syn eller hørelse, er det vigtigt, at de meddeler dette til skolelægen med henblik på eventuel henvisning til specialistundersøgelse.

Skolelægen inddrages i stigende grad i et samarbejde med skolens øvrige personale med det formål at forbedre skolens og klassernes miljø gennem oplysende og forebyggende arbejde. Skolelægeinstitutionen samarbejder ligeledes med skolepsykologisk rådgivning.

Ved mange skolevæsener er der ansat *skolesundhedsplejersker*, der bistår skolelægen og foretager rutinemæssige undersøgelser, yder førstehjælp ved ulykkestilfælde og behandler småskader, der måtte indtræffe, mens hun er på skolen, og som også foretager hjemmebesøg, hvis der er spørgsmål vedrørende elevernes sundhed, som man gerne vil drøfte med forældrene.

I de fleste kommuner er der oprettet *skoletandplejeklinikker*, hvor eleverne kommer til årligt eftersyn. I de kommuner, hvor der ikke findes skoletandplejeklinikker, er der etableret et samarbejde til de praktiserende tandlæger. Skoletandlægerne efterser og behandler elevernes tænder og foretager tandregulering. Mange skoletandlæger tager også del i det forebyggende arbejde gennem foredrag for elever og forældre om tændernes pleje og kostens betydning for tændernes sundhed. Endvidere tilrettelægger skoletandlægen fluorskyllinger på skolen.

3.9 Skole-hjem samarbejde i forbindelse med elevens overgang til videre uddannelse eller erhverv

Undervisningen i uddannelses- og erhvervsorientering gives på 7.-9. klassetrin og kan fortsættes i 10. klasse. Det meste af undervisningen ligger i klassens time, men også i faget samtidsorientering arbejder eleverne med disse forhold.

Arbejds-kendskab

Arbejds-kendskab er et nyt fag i skolen, men beslægtet med uddannelses- og erhvervsorientering. Arbejds-kendskab er et valgfag, dvs. en frivillig mulighed i 8.-10. klasserne i de skoler, hvor valgfaget tilbydes. Formålet er bl.a. at give eleverne en videre mulighed for at lære arbejdslivets forhold og vilkår at kende og at få noget at vide om uddannelsesmulighederne på lokalt plan.

Hjemmene kan komme til at bidrage til at give dette nye fag sit indhold, bl.a. ved at forældrene indbydes til at for-

tælle om deres erhvervs- og uddannelseserfaringer, og ved at de skaffer kontakt til arbejdspladser m.v., hvor eleverne kan komme på besøg eller være i praktik.

Praktik, studiebesøg m.v.

I forbindelse med uddannelses- og erhvervsorientering og arbejdskendskab gives der eleverne lejlighed til ved selvsyn at gøre iagttagelser og erfaringer om forholdene i virksomheder, institutioner, uddannelsessteder osv. Dette kan ske ved korte studiebesøg (2–6 timer) eller egentlig erhvervspraktik, der oftest er af 1 eller 2 ugers varighed.

Forældrene har i deres egenskab af erhvervsudøvere mange muligheder for at bidrage med information eller med forslag til praktikpladser. Der vil som regel før praktikopholdet blive afholdt forældremøder, hvor der er lejlighed til at drøfte formålet og den praktiske til-

rettelæggelse. Det enkelte barns praktikophold må accepteres af det pågældende hjem.

Skolevejleder

Fra 1. august 1976 er der over hele landet indført en skolevejlederordning, der dækker 7.–10. klassetrin.

De lærere, der fungerer som skolevejledere på skolerne, har bl.a. opgaver i forbindelse med uddannelses- og erhvervsorientering, arbejdskendskab, virksomhedsbesøg og praktikophold. Desuden bistår de – når der fremsættes ønske herom – ved den individuelle rådgivning og vejledning om valg af fag og kurser og om fortsat skolegang og uddannelse.

Skolevejlederen medvirker ved formidling af erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse, når der søges om tilladelse for en elev til at opfylde undervisningspligten på denne måde.

Skole-hjem samarbejdets muligheder og problemer

4

Forældre kan gå ind i samarbejde med skolen på fire områder:

Første område er samarbejde med skolen vedrørende deres eget barn fra skolestart til udmeldelse af skolen.

Andet område er dels samarbejde med de øvrige forældre, eleverne og skolen omkring klassens miljø, dels forældrenes egen aktive deltagelse i arbejdet med at skabe et godt forhold i klassen.

Tredje område er påvirkning af skolens klima og miljø enten indirekte ved valget af forældrerepræsentanter til klasseråd, forældrerepræsentantskab, skoleforening eller til skolenævnet eller direkte ved selv at lade sig opstille til et af disse uofficielle organer eller til det officielle organ skolenævnet for derved at påtage sig arbejdet med at deltage i planlægning og beslutninger og eventuelt andet arbejde i forbindelse med skolens virksomhed.

Fjerde område, der kan indgå i de tre forrige, består i at deltage i udviklingsarbejde ved at udnytte folkeskolelovens og skolestyrelseslovens muligheder for at få opfyldt de specielle ønsker, man har til sine børns skolemiljø og skoleuddannelse.

De allerfleste forældre går ind i *første område* af skole-hjem samarbejdet; de kommer til klasseforældremøderne og de

vigtigste orienterende møder på skolen, følger, hvordan skolens opfattelse af eleven er, og meddeler deres egne synspunkter. De allerfleste forældre forstår, at samarbejdet mellem hjem og skole er absolut nødvendigt for de yngre elevers vedkommende.

Nogle forældre falder imidlertid fra undervejs i skoleforløbet, dels fordi de mener, eleverne, når de er 14–15 år – eller yngre – helst selv vil klare deres sager og heller ikke behøver forældrenes medvirken. Skolens verden er fjern for forældrene. De aner næppe, hvad eleverne arbejder med, og hvordan skolelivet former sig på de ældste klassetrin.

I den nye folkeskolelov indbydes forældrene udtrykkeligt til et samarbejde.

Skolearbejdet og påfølgende uddannelsers form og indhold er ændret stærkt i de seneste år og er stadig under omformning, alle forældre bør derfor modtage oplysning om skolen for sammen med deres børn at kunne vælge fag og kurser og kunne råde vedrørende den påfølgende uddannelse.

Folkeskoleloven forudsætter, at der foregår et samarbejde mellem lærere, elever og forældre helt til den sidste skoledag, og det må indtrængende henstilles til alle forældre at komme, eventuelt

sammen med eleven, til møder og til samtaler.

Den indflydelse, som både forældre og elever har erhvervet på alle klassetrin i skolen, men i særlig grad på 8.-10. klassetrin, har som konsekvens, at ansvaret for, at eleven får udbytte af undervisningen, ikke ensidigt kan lægges på læreren og skolen, men også i høj grad hviler på både eleven selv og på forældrene.

Alle elever har brug for, at deres forældre følger med i, hvad de beskæftiger sig med i skolen, og taler med dem om, hvilke muligheder deres valg i skolen åbner eller lukker for.

Der kan være forældre, der overspiller deres rådgivningsrolle i deres stærke ønske om, at deres barn skal få det mest mulige ud af at gå i skole. En elev kan gå i stå i sin udvikling af skræk for, at arbejdsresultaterne ikke forekommer forældrene at være gode nok. Men der kan også være forældre, som hæmmer deres børn ved at lade stå til og overlade overvejelserne og valget, som har så langt-rækkende følger, til eleverne selv.

Den jævnlige kontakt mellem skole og forældre skulle gøre det muligt for forældrene at finde den rette form for opmuntring i det daglige eller det rette tidspunkt for en advarsel. Selv meget selvstændige unge mennesker kan have brug for begge dele, hvis de skal udnytte samfundets tilbud om uddannelse bedst muligt.

Andet område i samarbejdet mellem hjem og skole giver mulighed for, at en classes forældre går ind i drøftelse af klassens arbejde og dens daglige liv og aktivt medvirker til forbedring af klassemiljøet, hvis det tiltrænges.

På alle klassetrin er det lærerens opgave inden for rammerne af den lokale

undervisningsplan at udforme et undervisningsprogram og arbejdsopgaver til eleverne, som ikke alene passer til et gennemsnitligt udviklingstrin for den pågældende alder, men også passer til den enkelte classes forudsætninger og til den enkelte elev. Denne planlægningsproces, der er noget helt centralt i nutidens undervisningsarbejde, lettes igennem et kendskab til forældrene og deres opfattelse af, hvad man kan forlange af deres børn.

Dengang forældrene, der i dag har børn mellem 6 og 16 år, selv gik i skole, delte skolen ofte børn med forskellige forudsætninger, så de blev fordelt i klasser, der arbejdede mod forskellige mål, og man samlede børn med et eller andet fysisk handicap i grupper for sig.

I skolen i dag holder man i højere grad end tidligere elever med forskellige forudsætninger sammen i en klasse, og skønt elever formentlig er mere rastløse og urolige, end deres forældre var i samme alder, forventer man en større tolerance af eleverne over for deres kammerater. Man søger at tilpasse undervisningstilbud og arbejdskrav efter den enkelte elevs modenhed, evner og interesser. Den arbejdsmåde kræver, at alle elever kan opfatte en besked, kan arbejde selvstændigt og kan koncentrere sig om en opgave omend blot i en kortere periode. Denne arbejdsform, som man finder det rigtigt at anvende i dag, vil fungere hurtigere og sikrere, hvis forældrene både opmuntrer til arbejde efter disse retningslinier og medvirker til at skabe tolerance og hjælpsomhed over for kammerater, der på et eller andet felt føler, de er bagud for de andre. Det er en af folkeskolelovens intentioner at lære eleverne at være sammen uanset forskelle i

arbejdstempo og i åndelig og fysisk udrustning. Den større tålsomhed, dette kræver, kan ikke skabes i skolens 30 ugentlige lektioner, hvis eleverne i den øvrige del af ugen lever efter andre retningslinier for medmenneskelig adfærd.

I skole-hjem samarbejdet vil læreren få kendskab til forældrenes tanker om opdragelse, samfund og livsværdier. De tanker og synspunkter, skolens yngste elever bringer med sig hjemmefra og meddeler uden forbehold, kan i en klasse vise stærke modsætninger hjemmene imellem. Gradvis må eleverne lære at forstå, at ikke alle mennesker deler de synspunkter, deres forældre har. Det er skolens pligt at lade de større elever kende modstridende synspunkter i samfundet, hvad enten det drejer sig om politiske, økonomiske eller ideologiske synspunkter, etiske eller religiøse værdier. Både lærere og forældre må acceptere, at de lidt ældre elever foretager egne vurderinger og valg, efter at de har søgt at sætte sig ind i en sag og har overvejet konsekvenserne af at vælge et standpunkt.

I forbindelse med drøftelse af spørgsmål om værdier i tilværelsen, som det f.eks. kan ske i forbindelse med litterære tekster, med historie, med kristendoms-kundskab og fremmede religioner, med livsanskuelser og med samtidsorientering, kan læreren hverken være en person uden meninger eller en person med »den rette« mening. Læreren må have en vejleder, som hjælper eleverne til at finde frem til indholdet i et synspunkt og konsekvenserne af forskellige standpunkter. Læreren kan fortælle, hvorfor han har valgt sit standpunkt, men han skal også lade eleverne forstå, at han

respekterer og forstår andres standpunkter.

I al undervisning er der holdningspåvirkning. Det stiller store krav til lærere at være vejledere uden at dominere, og det kræver meget af forældre, hvis børn er ved at blive voksne, at acceptere, at deres børn ikke altid overtager forældrenes synspunkter, særlig hvis de – med rette eller urette – har fået den opfattelse, at skolen som helhed eller en enkelt lærer har medvirket hertil.

Det vil være formålstjenligt, at lærere, forældre og elever drøfter, hvordan man kan behandle kontroversielle spørgsmål og ømtålelige emner.

Læreren kan søge at gøre rede for, hvad der er opnåeligt, når meget unge mennesker på begrænset tid skal beskæftige sig med komplicerede emner. Sådanne drøftelser kan forebygge en gensidig mistillid og eventuelle klagesager.

Skønt det hidtil kun har været en mindre del af forældrekrædsen, som går ind i det andet område af samarbejdet mellem skole og hjem, erkender mange forældre, at det kun er muligt for en lærer at skabe et godt klassemiljø, hvis forældre, lærere og elever kan finde frem til enighed om, hvad de betragter som et godt miljø, og derefter samarbejder om at skabe det.

Hvis nogle elever oplever, at kammerater driller og forfølger dem i frikvartierer eller på skolevejen, eller hvis der i en klasse forekommer udbredt skulkeri og ringe arbejdslyst, kræver det et samarbejde mellem forældre, lærere og elever at forbedre klimaet i klassen. For at udbedre skaderne er det ikke nok at påpege de skyldige, snarere må man søge at finde frem til, hvorfor nogle elever op-

optræder aggressivt og unddrager sig arbejde og samarbejde.

Det er meget vanskeligt for forældre i den pågældende situation at møde andre forældre, hvis man ved, at disse anser ens eget barn for at være en af de »skyldige«. Det kræver åbenhed og beherskelse at skabe et samarbejde mellem forældre, hvis børn er i konflikt med hinanden, men et sådant samarbejde – om det kan etableres – er den bedste vej til at genoprette et trygt miljø. Læreren alene kan ikke ændre elevers adfærd, men måske kan forældre, lærere og elever i samarbejde gøre det. Det vil være let at skabe flertal i en forældrekræds for at kræve en elev, som optræder aggressivt, fjernet fra klassen, men hvis forældrekræds, lærere og elever i en række tilfælde i fællesskab kan finde frem til årsagerne til problemerne og trække udbyrderne ind i et fællesskab, har man for det første hjulpet nogle børn eller unge mennesker og nogle hjem, måske skånet en ung for langtrækkende følger af at overtræde klassens »love«. For klassen som helhed vil en aktion for at forbedre miljøet være i overensstemmelse med folkeskolelovens mål, udtrykt i lovens § 2, stk. 3, »forberede eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund«.

En sådan aktion vil kræve en arbejdsindsats af forældrene. Nogle vil måske tage med på tur eller på lejrskole for at hjælpe lærerne i en presset situation. Nogle vil måske organisere leg og beskæftigelse for eleverne i deres fritid, nogle vil måske søge de kommunale myndigheders støtte til at organisere fritidsaktiviteter for eleverne uden for skoletiden.

Står læreren alene med elever, der har problemer med hinanden, og forældre, der ikke er indstillet på at medvirke til løsning af problemerne, har læreren efter at have prøvet alle andre muligheder kun den udvej at foreslå, at elever flyttes fra klassen.

Ikke alle klasser møder så alvorlige problemer, men ingen steder kan en lærer skabe arbejdsro, gensidig forståelse og hjælpsomhed, uddn at forældrene er indforstået med dette mål og støtter de forbud og påbud, som er nødvendige, hvor børn eller ganske unge i en klasse skal arbejde og have det godt sammen i mange timer hver dag.

Samarbejdet mellem hjem og skole omkring klassens miljø er af største betydning for alle hjem, men samarbejdet stiller store krav til alle parter og kan godt gå tæt på de medvirkende, fordi samarbejdet forudsætter en enighed om, hvilke forpligtelser mennesker har over for hinanden, og hvilke krav man i denne forbindelse stiller til børn og unge.

Tredje område i samarbejdet mellem hjem og skole drejer sig om udformning af selve skolens miljø.

Indirekte kan den enkelte elevs forældre bidrage hertil ved at søge at få valgt forældrerepræsentanter, der efter deres mening er bedst i overensstemmelse med deres egne synspunkter. Forudsætningen for at finde disse kandidater ved valgene er naturligvis, at man har deltaget i møder eller læst rundsendte skrivelser og sat sig ind i, hvilke synspunkter de, der er på valg, er talsmænd for.

Nogle steder er der vokset et intenst nærdemokrati op omkring uformelle forældrerepræsentationer eller omkring

skolenævnet, men de allerfleste steder i landet har valget til skolenævn været genstand for ringe interesse fra forældrenes side.

Med den nye skolelov, hvor skolenævnene har mulighed for at udtale sig om undervisningsplanerne, dvs. bl. a. om de valgfag, eleverne får tilbud om, og som hidtil om undervisningsmidler og ordensregler, må man tro, at forældre vil se deres interesse i at være med til herigennem at påvirke den skole, deres børn får deres grundlæggende uddannelse i.

Et mindretal af forældrene vil herudover have mulighed for direkte at deltage i arbejdet ved at modtage valg til poster som medlem af klasseråd, klasse-repræsentantskab, skoleforening, skolenævn-medlem eller som skolekommissionsmedlem.

I de første tre områder for samarbejde mellem skole og hjem udfyldes de rammer, der er lagt for samarbejdet mellem skole og hjem i folkeskoleloven af 1975. Loven rummer muligheder for en selvstændig tilrettelæggelse af skoleuddannelsen i de enkelte kommuner fra børnehaveklasse til 10. klassetrin, ligesom den også rummer muligheder for individuelle valg.

Imidlertid åbner både folkeskoleloven og skolestyrelsesloven mulighed for variation inden for de givne rammer.

Efter folkeskoleloven er der mulighed for at indrette undervisningen på 1.-2.

klassetrin som ikke-fagdelt undervisning. På 3.-5. klassetrin kan undervisningen i biologi, geografi og historie gennemføres som ikke-fagdelt undervisning. På 8.-10. klassetrin kan man i de fire fag, der normalt gennemføres som to kurser med forskelligt indhold, efter stedlig beslutning få godkendt en ordning, hvorefter denne deling undlades.

Skolerne har adgang til at organisere undervisning for eleverne i deres fritid og til at udføre forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde, der også ændrer fagrække og skolestruktur.

Endelig giver skolestyrelsesloven mulighed for, at en skoles ledelsesform som en forsøgsmæssig ordning kan afvige fra bestemmelserne i loven.

Der er på den måde anledning til for forældre i samarbejde med lærere at medvirke til at ændre undervisningen og derved bidrage til kommende udvikling af de 6-16-åriges uddannelsesmønster.

Skolen som et socialt system har ændret sig, i alt fald hvis forældre og elever udnytter de muligheder, de har fået tillagt i lovgivningen for medbestemmelse og medindflydelse. Forholder store grupper af elever og forældre sig passive, forskubbes balancen imellem de tre interesserede parter, elever, forældre og lærere – der ifølge folkeskolelovens hensigt sammen skulle udforme folkeskolen – som et godt arbejdssted og et godt sted at være for børn og unge i udvikling.

Dette register omfatter de vigtigste love, bekendtgørelser og cirkulærer, der er bestemmende for folkeskolens undervisning m.v., og som må anses for at være af særlig interesse for forældrene.

Bekendtgørelse nr. 276 af 14. juni 1967 om fremme af god orden i skolerne.

Cirkulære nr. 97 af 14. juni 1967 om forholdsregler til fremme af god orden i skolerne.

Bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om lederes, læreres og elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m.v.

Bekendtgørelse nr. 313 af 15. juni 1972 om seksualoplysning i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 462 af 3. september 1974 af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen m.v.

Lov nr. 313 af 26. juni 1975 om folkeskolen.

Cirkulære nr. 143 af 22. august 1975 om gennemførelse af lov om folkeskolen.

Vejledning af 16. september 1975 om udarbejdelse af timefordelingsplaner i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 518 af 24. september 1975 om formålet med undervisningen i folkeskolens fag.

Bekendtgørelse nr. 657 af 27. november 1975 om undervisning i visse emner som led i folkeskolens obligatoriske fag.

Bekendtgørelse nr. 658 af 28. november 1975 om undervisningen i folkeskolens valgfag.

Cirkulære nr. 224 af 3. december 1975 om udformningen af skoleplaner i folkeskolen.

Cirkulære nr. 230 af 9. december 1975 om udformningen af undervisningsplaner i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 178 af 5. marts 1976 om folkeskolens supplerende undervisning af tilflyttede elever m.fl.

Bekendtgørelse nr. 179 af 8. marts 1976 om folkeskolens undervisning af fremmedsprogede elever.

Bekendtgørelse nr. 196 af 9. marts 1976 om befordring af syge og invaliderede elever i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 171 af 10. marts 1976 om sygeundervisning for elever i folkeskolen og visse private skoler.

Cirkulære nr. 58 af 23. marts 1976 om frikvarterer og spisepauser i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 208 af 25. marts 1976 om skolernes tilsyn med eleverne i folkeskolen.

Cirkulære nr. 65 af 25. marts 1976 om skolernes tilsyn med eleverne i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 225 af 2. april 1976 om afstemninger ved nedlæggelse af skoler.

Bekendtgørelse nr. 366 af 1. juli 1976 af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Cirkulære nr. 159 af 5. august 1976 om folkeskolens indskrivning og udskrivning af undervisningspligtige elever.

Bekendtgørelse nr. 525 af 26. oktober 1976 om karaktergivning i folkeskolen.

Cirkulære nr. 244 af 20. december 1976 om anvendelse af 13-skalaen i folkeskolen.

Bekendtgørelse nr. 88 af 8. marts 1977 om folkeskolens afsluttende prøver m.v.

Opmærksomheden henledes på, at visse af bestemmelserne samt henvisningerne til skolestyrelsesloven alene omfatter folkeskolen uden for København, samt at der er fremsat forslag til lov om ændring af skolestyrelsesloven.

L: Lov

LB: Lovbekendtgørelse

B: Bekendtgørelse

C: Cirkulære

Afgangsbevis.....	L 313 26/6-75 § 12, stk. 2 C 143 22/8-75 II. 9 B 88 8/3-77 § 40
Afgangsprøve	se »Prøver«
Antal elever i klasserne.....	L 313 26/6-75 § 15 C 143 22/8-75 II. 13 og 14
Befordring (hjem/skole)	L 313 26/6-75 § 25 C 143 22/8-75 II. 18.8
Befordring af syge og invaliderede	L 313 26/6-75 § 25, stk. 2 B 196 9/3-76

Betaling for undervisning i fritiden	L 313 26/6–75 § 42
Budget for skolen	se »Skolenævn«
Børnehaveklasser	
Befordring	L 313 26/6–75 § 25 C 143 22/8–75 II. 18.8
Beskæftigelse	L 313 26/6–75 § 10
Børnetallet	L 313 26/6–75 §15, stk. 3 C 143 22/8–75 II. 14
Mødetid.....	L 313 26/6–75 § 14, stk. 5
Oprettelse	L 313 26/6–75 § 19, stk. 1
Optagelse i	L 313 26/6–75 § 37 C 143 22/8–75 II. 14 og 20
Distriktsgrænser	se »Skoledistrikter«
Elevråd	LB 462 3/9–74 § 80b B 212 27/5–70 §§ 4 og 5
Elevtal	se »Antal elever i klasserne«
Fag.....	se »Obligatoriske fag«, »Tilbudsfag« og »Valgfag«
Ferier og fridage	L 313 26/6–75 § 13, stk. 2
Flytning til anden skole	L 313 26/6–75 § 19, stk. 2 B 276 14/6–67, C 97 14/6–67, LB 462 3/9–74 § 20, stk. 3
Fordeling i klasser.....	L 313 26/6–75 §23
Formålet med undervisningen	L 313 26/6–75 §4, stk. 5 B 518 24/9–75, B 657 27/11–75, B 658 28/11–75, B 313 15/6–72
Forsøgsvirksomhed	L 313 26/6–75 §§ 18 og 43 C 143 22/8–75 II. 17
Forsømmelser	L 313 26/6–75 § 39
Fremmedsprogede elever	L 313 26/6–75 §4, stk. 6 B 179 8/3–76
Frikvarterer	C 58 23/3–76
Fritiden (undervisning i).....	L 313 26/6–75 § 3, stk. 3 C 143 22/8–75 II. 16
Fælleslærerråd	LB 462 3/9–74 §§ 60, 61, 63 og 64
Grundkursus.....	se »Kursusdelt undervisning«
Hjemmeundervisning	LB 366 1/7–76 kap. 4 LB 462 3/9–74 § 21

Ikke-fagdelt undervisning.....	L 313 26/6–75 § 4, stk. 3
Indskrivning og optagelse i folkeskolen .	L 313 26/6–75 §§ 36–38 C 143 22/8–75 II. 20 LB 462 3/9–74 § 20, stk. 1 C 159 5/8–76
Karakterer.....	L 313 26/6–75 § 12, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 9 B 525 26/10–76, C 244 20/12–76 B 88 8/3–77 VII
Klageadgang	LB 462 3/9–74 § 65
Klasse	se »Fordeling i klasser«
Klassedeling	L 313 26/6–75 § 23, stk. 3 C 143 22/8–75 II. 2.D.
Klassens time	L 313 26/6–75 § 6, stk. 2
Konfirmationsforberedelse	L 313 26/6–75 § 45
Kristendomsundervisning	L 313 26/6–75 § 5 C 143 22/8–75 II. 4
Kursusdelt undervisning	L 313 26/6–75 § 8 C 143 22/8–75 II. 7
Lejrskoleophold	L 313 26/6–75 § 13, stk. 3
Lærerråd	LB 462 3/9–74 §§ 60 og 62–64
Læseplaner	L 313 26/6–75 § 4, stk. 5, jfr. § 16, stk. 1 C 230 9/12–75 II
Nedlæggelse af skole	L 313 26/6–75 § 22, stk. 5 B 225 2/4–76
Obligatorisk undervisning	
Fag	L 313 26/6–75 § 4, stk. 1, og § 7, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 3 og 4 B 518 24/9–75
Emner	L 313 26/6–75 §6, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 6 B 657 27/11–75, B 313 15/6–72
Omfang	L 313 26/6–75 § 16, stk. 2
Oprykning.....	L 313 26/6–75 § 11, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 2. B
Ordensregler.....	L 313 26/6–75 § 44 LB 462 3/9–74 § 27, stk. 10 B 276 14/6–67, C 97 14/6–67

P-fagsordning	L 313 26/6–75 § 4, stk. 4 C 143 22/8–75 II. 3.B.2
Praktik	L 313 26/6–75 § 9, jfr. § 13, stk. 3 C 143 22/8–75 II. 8
Prøver	
Afgangsprøve	L 313 26/6–75 § 12, stk. 3 og 4, jfr. stk. 7 og 8 C 143 22/8–75 II. 10 B 88 8/3–77 II og V
Fransk og latin.....	L 313 26/6–75 § 12, stk. 5, jfr. stk. 7 og 8 C 143 22/8–75 II. 10 B 88 8/3–77 II og §§ 25 og 26
Praktisk betonedede fag.....	L 313 26/6–75 § 12, stk. 6, jfr. stk. 7 og 8 C 143 22/8–75 II. 10 B 88 8/3–77 II og §§ 27–30
Udvidet afgangsprøve	L 313 26/6–75 § 12, stk. 4, jfr. stk. 7 og 8 C 143 22/–15 II. 10 B 88 8/3–77 II og VI
Skoledistrikter.....	L 313 26/6–75 § 22
Skolenævn	C 143 22/8–75 II. 18.5
Administrationsudgifter.....	LB 462 3/9–74 § 19 B 212 27/5–70 § 17
Budgetbehandling	LB 462 3/9–74 § 27, stk. 9, jfr. § 62, stk. 2 B 212 27/5–70 § 19
Funktionsperiode	LB 462 3/9–74 § 13
Lederes, læreres og elevers deltagelse i møder	LB 462 3/9–74 § 12 B 212 27/5–70 §§ 2–5
Medlemmer.....	LB 462 3/9–74 § 10
Nedlæggelse af mandat.....	LB 462 3/9–74 § 15
Tilsyn	LB 462 3/9–74 § 27, stk. 1
Skolekommissionen	
Lederes og læreres deltagelse i møder	LB 462 3/9–74 § 12 B 212 27/5–70 §§ 1 og 3
Medlemmer.....	LB 462 3/9–74 § 9
Tilsyn	LB 462 3/9–74 § 8, stk. 1, § 20, stk. 1, og § 21
Skoleplan	L 313 26/6–75 § 24 C 143 22/8–75 IV LB 462 3/9–74 §§ 2, 22, stk. 1, og

	§ 61, stk. 1 C 224 3/12–75
Skolerejser	L 313 26/6–75 § 13, stk. 3
Skoleåret	L 313 26/6–75 § 13, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 11
Specialundervisning	L 313 26/6–75 § 3, stk. 2, og § 19, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 15
Beslutning om	LB 462 3/9–74 § 27, stk. 2 og § 62, stk. 1
Spisepauser	C 58 23/3–76
Standpunktsmeddelelser	L 313 26/6–75 § 12, stk. 1 C 143 22/8–75 II. 9
Supplerende undervisning.....	L 313 26/6–75 § 4, stk. 6 B 178 5/3–76
Sygeundervisning	L 313 26/6–75 § 21 B 171 10/3–76
Tilbudsfag.....	L 313 26/6–75 § 4, stk. 2, og § 7, stk. 2 C 143 22/8–75 II. 3, B 518 24/9–75
Tilsyn	
<u>med eleverne .....</u>	L 313 26/6–75 § 44 B 208 25/3–76, C 65 25/3–76
med privat underviste børn	LB 366 1/7–76 § 14 LB 462 3/9–74 § 21
med skolen	LB 462 3/9–74 § 27, stk. 1
Timefordelingsplaner.....	L 313 26/6–75 § 4, stk. 5, jfr. § 16, stk. 1, Vejl. 16/9–75 C 230 9/12–75 I.
Udeblivelse	se »Forsømmelser«
Udskrivning af skolen.....	C 159 5/8–76
Udvidet afgangsprøve	se »Prøver«
Udvidet kursus	se »Kursusdelt undervisning«
Undervisningsmidler	L 313 26/6–75 § 17
Godkendelse af	LB 462 3/9–74 § 27, stk. 6
Undervisningsplan	L 313 26/6–75 § 16 C 143 22/8–75 IV. LB 462 3/9–74 §§ 2 og 22, stk. 1, § 61, stk. 1, og § 62, stk. 2, C 230 9/12–75
<u>Undervisningspligt .....</u>	L 313 26/6–75 kap. 5 C 143 22/8–75 II. 19

Undervisningstid

Daglig	L 313 26/6-75 § 14, stk. 2 og 3 C 143 22/8-75 II.12. B og C
Ugentlig.....	L 313 26/6-75 § 14, stk. 1 og 3 C 143 22/8-75 II.12. A og C
Valgfag	L 313 26/6-75 § 9 C 143 22/8-75 II. 3 og 8 B 658 28/11-75

Bilag

Lov om folkeskolen.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1.

Folkeskolens begreb og formål.

§ 1. Folkeskolen er den kommunale skole, der tilbyder undervisning efter denne lov.

§ 2. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling

Stk. 2. Folkeskolen må i hele sit arbejde søge at skabe sådanne muligheder for oplevelse og selvvirksomhed, at eleven kan øge sin lyst til at lære, udfolde sin fantasi og opøve sin evne til selvstændig vurdering og stillingtagen.

Stk. 3. Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed og demokrati.

Kapitel 2.

Undervisningens ordning.

§ 3. Folkeskolen omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse.

Stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Undervisningsministeren fastsætter regler herom og kan i denne forbindelse fravige §§ 4, 7 og 14.

Stk. 3. Folkeskolen kan tilbyde eleverne undervisning i deres fritid.

§ 4. Undervisningen i den 9-årige grundskole omfatter for alle elever:

- 1) dansk, regning/matematik og idræt på alle klassetrin,
- 2) kristendomskundskab på alle klassetrin undtagen 7. eller 8. klassetrin,
- 3) formning og musik på 1.-5. klassetrin,
- 4) historie, geografi og biologi på 3.-7. klassetrin og samtidsorientering på 8. og 9. klassetrin,
- 5) håndarbejde, sløjd og hjemkundskab på henholdsvis 4., 5. og 6. klassetrin,
- 6) engelsk på 5.-9. klassetrin og
- 7) fysik/kemi på 7.-9. klassetrin.

Stk. 2. Der skal tilbydes eleverne undervisning i tysk på 7.-9. klassetrin og i latin på 9. klassetrin.

Stk. 3. Undervisningen i dansk, regning/matematik, idræt, formning og musik kan tilrettelægges som ikke-fagdelt undervisning på 1. og 2. klassetrin. Det samme gælder undervisningen i historie, geografi og biologi på 3.-5. klassetrin.

Stk. 4. Undervisningen i formning, musik, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab kan gives i videre omfang end fastsat i stk. 1, nr. 3 og 5. Undervisningen kan da tilrettelægges således, at eleverne kan vælge mellem de fag, der ikke er obligatoriske efter stk. 1.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen i de enkelte fag eller faggrupper og udsender

vejledende timefordelingsplaner og læseplaner, jfr. § 16, stk. 1.

Stk. 6. Til elever, der har været uden undervisning gennem længere tid, eller som har skiftet skole, kan der gives supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Undervisningsministeren fastsætter regler herom og kan endvidere bestemme, at der skal tilbydes fremmedsprogede elever undervisning i deres modersmål.

§ 5. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom.

Stk. 2. Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med dets samtykke.

§ 6. I undervisningen i grundskolen indgår:

- 1) færdselslære,
- 2) seksualoplysning,
- 3) norsk og svensk,
- 4) fremmede religioner og andre livsanskuelser,
- 5) uddannelses- og erhvervsorientering,
- 6) sundhedslære og oplysning om udbredte nydelses- og rusmidler.

Stk. 2. På hvert klassetrin skal der afsættes en fast ugentlig time til varetagelse af klasselærerens særlige opgaver i samvær med klassen.

Stk. 3. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, fastsætter regler om undervisning efter stk. 1 og kan godkende, at andre emner indgår i den obligatoriske undervisning.

§ 7. Undervisningen i 10. klasse omfatter for alle elever dansk, engelsk, samtidsorientering og idræt.

Stk. 2. Der skal tilbydes eleverne undervisning i regning/matematik, kristendomskundskab/religion, fysik/kemi, tysk og fransk.

Stk. 3. § 4, stk. 5 og 6, og § 6, stk. 2, gælder også 10. klasse.

§ 8. Undervisningen i regning/matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassetrin og i fysik/kemi på 9. og 10. klassetrin gives i to kurser af forskelligt indhold. Kurserne benævnes grundkursus og udvidet kursus.

Stk. 2. Eleverne skal i hvert af fagene kunne vælge mellem de to kurser.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra skolenævnet, lærerrådet og skolekommissionen godkende, at delingen i to kurser efter stk. 1 undlades på 8. og 9. klassetrin i et eller flere af fagene. Forslag herom indsendes gennem kommunalbestyrelsen, i København gennem skoledirektionen med dennes indstilling.

§ 9. Ud over den undervisning, som skal tilbydes efter §§ 4 og 7, jfr. § 8, kan der tilbydes eleverne på 8.-10. klassetrin undervisning i følgende fag og emner:

- 1) maskinskrivning og fotolære,
- 2) drama og filmkundskab,
- 3) historie, geografi og biologi,
- 4) formning, musik, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab,
- 5) motorlære og andre værkstedsfag,
- 6) kendskab til uddannelsesforhold og til vilkårene i arbejdslivet, herunder besøg og praktikophold i virksomheder og institutioner.

Stk. 2. Skolen kan endvidere tilbyde alle elever i en klasse på 8.-10. klassetrin, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner eller deltager i kursus i andre skoleformer, jfr. § 13, stk. 3.

Stk. 3. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, kan fastsætte regler om undervisning og praktik efter stk. 1 og 2 og kan godkende, at der tilbydes eleverne undervisning i andre praktisk eller kunstnerisk betonedede fag eller emner. For eleverne i 10. klasse kan godkendelsen tillige omfatte undervisning inden for andre fagområder.

Stk. 4. Tilbuddet om undervisning efter stk. 1 skal for den enkelte elev have mindst samme omfang som tilbuddet efter § 4, stk. 2, og § 7, stk. 2.

§ 10. I børnehaveklasser beskæftiges børnene med leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

§ 11. Eleverne undervises på det klassetrin i grundskolen, der svarer til deres skolealder. En elev kan dog med forældrenes samtykke, jfr. § 46, undervises på samme klassetrin i to år, hvis eleven har været uden undervisning gennem længere tid, eller andre særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. Ligeledes kan en elev under ganske særlige omstændigheder springe et klassetrin over.

Stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker på grundlag af skolepsykologisk undersøgelse og efter samråd med eleven og forældrene.

Stk. 3. Afgørelse om valg af fag eller kurser, jfr. § 4, stk. 2, § 7, stk. 2, § 8 og § 9, og om fortsat skolegang i 10. klasse træffes af forældrene, jfr. § 46, efter samråd mellem forældrene, eleven og skolen.

§ 12. Eleverne og forældrene, jfr. § 46, skal regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen. På 8.-10. klassetrin udtrykkes bedømmelsen af elevernes standpunkt i de fag, der er omfattet af stk. 3-6, ved hjælp af karakterer. Det samme gælder for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin.

Stk. 2. Skolen udfærdiger afgangsbetegnelse for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin eller senere. Afgangsbetegnelsen skal indeholde oplysning om, i hvilken undervisning eleven har deltaget, og om de senest givne standpunktskarakterer (årskarakterer) samt om eventuelle prøvekarakterer, jfr. stk. 3-6.

Stk. 3. Ved afslutningen af 9. klassetrin kan eleverne i hvert af fagene dansk, regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi indstille sig til en afgangsprøve, der er fælles for alle elever uanset valget af kursus efter § 8. Prøverne benævnes Folkeskolens afgangsprøve i det pågældende fag.

Stk. 4. Ved afslutningen af 10. klasse kan eleverne, ligeledes i hvert af de nævnte fag, indstille sig enten til Folkeskolens afgangsprøve eller til en udvidet prøve, som i fagene regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi forudsætter, at eleven har gennemgået udvidet kursus i 10. klasse. Disse prøver benævnes Folkeskolens udvidede afgangsprøve i det pågældende fag.

Stk. 5. I fagene latin og fransk kan eleverne indstille sig til afgangsprøve ved undervisningens afslutning.

Stk. 6. I fagene håndarbejde, sløjd, hjemkundskab og maskinskrivning kan eleverne indstille sig til afgangsprøve ved afslutningen af 8. klassetrin eller senere. Undervisningsministeren kan bestemme, at det samme skal gælde andre praktisk betonedede fag, der er omfattet af § 9.

Stk. 7. De skriftlige opgaver ved prøverne stilles af undervisningsministeren. De øvrige opgaver stilles af læreren eller af censor efter ministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 8. Afgørelse om indstilling til prøverne træffes af eleven efter samråd med forældrene, jfr. § 46, og skolen.

Stk. 9. Undervisningsministeren fastsætter regler om kravene i de enkelte fag ved prøverne, om indstilling til prøverne, om prøvernes afholdelse, om bedømmelse og karaktergivning og om afgangsbetegnelse og udførelse.

§ 13. Skoleåret begynder den 1. august og omfatter normalt 200 skoledage, som fordeles på ugens fem første hverdage. Undervisningsministeren kan dog tillade, at undervisningen i særlige tilfælde henlægges til en lørdag.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter hvert år antallet af ferie- og fridage samt sommerferiens begyndelsestidspunkt og udsender en vejledende ferieplan.

Stk. 3. Undervisningen i en klasse kan midlertidigt indstilles i et timetal svarende til højst 10 skoledage årligt på 1.-7. klassetrin, 20 skoledage på 8. klassetrin og 30 skoledage på 9. og 10. klassetrin med henblik på elevernes deltagelse i lejrskoleophold, skolerejser, udsendelse i praktik eller lignende.

§ 14. Den ugentlige undervisningstid for eleverne er:

- 1) på 1. og 2. klassetrin 15-20 timer,
- 2) på 3. klassetrin 18-23 timer,
- 3) på 4. klassetrin 20-25 timer,
- 4) på 5. klassetrin 23-29 timer og
- 5) på de følgende klassetrin 24-30 timer.

Stk. 2. Den daglige undervisningstid for eleverne må ikke overstige:

- 1) på 1. klassetrin 4 timer,
- 2) på 2. og 3. klassetrin 5 timer,
- 3) på 4. og 5. klassetrin 6 timer og
- 4) på de følgende klassetrin 7 timer.

Stk. 3. Ved fastlæggelsen af undervisningstiden efter stk. 1 og 2 regnes 45 minutters undervisning lig med 1 time. Den undervisning, der er frivillig for eleverne efter §§ 4, 7 og 9, medregnes. Det samme gælder de timer, der afsættes i henhold til § 6, stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om frikvarterer og spisepauser.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 omfatter ikke undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, eller supplerende undervisning efter § 4, stk. 6.

Stk. 5. Børnehaveklassernes mødetid er 3 timer daglig inden for sædvanlig skoletid ved skolen.

§ 15. Elevtallet i grundskolens klasser må ikke ved skoleårets begyndelse overstige 28.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte rammer for kommunernes forbrug af lærerskematimer pr. elev på de enkelte klassetrin i grundskolen og i 10. klasse. Rammerne baseres på et gennemsnitligt elevtal i grundskolens klasser på højst 22.

Stk. 3. Børnetallet i en børnehaveklasse må ikke overstige 22, medmindre klassen deles i to grupper med hver højst 14 børn.

§ 16. For hver skole udarbejdes en undervisningsplan, der skal indeholde bestemmelser om følgende:

- 1) Undervisningens ordning på hvert klassetrin, jfr. §§ 4 og 6-9, herunder timetallet for de enkelte fag eller faggrupper (timefordelingsplanen).
- 2) Undervisningens indhold i de enkelte fag, faggrupper og emner, angivet ved centrale kundskabs- og færdighedsområder eller belyst ved eksempler (læseplaner).
- 3) Det samlede ugentlige timetal på hvert klassetrin, jfr. § 14, stk. 1, og for specialundervisning efter § 3, stk. 2.
- 4) Ferieplanen, jfr. § 13.

Stk. 2. Det ugentlige timetal for den obligatoriske undervisning på 8. og 9. klassetrin, jfr. § 4, stk. 1, og § 6, stk. 2, må ikke overstige 22 timer. Undervisningsministeren kan fastsætte regler, som sikrer de i § 4,

stk. 1, nr. 3 og 5, nævnte fag en forholdsmæssig andel af det samlede timetal for undervisningen på 1.-7. klassetrin.

Stk. 3. I de fag, hvor eleverne kan indstille sig til afgangsprøver, jfr. § 12, skal undervisningens indhold fastlægges således, at kravene i de enkelte fag ved prøverne kan opfyldes.

Stk. 4. Undervisningens nærmere planlægning og tilrettelæggelse, herunder valget af undervisningsformer, -metoder og -stof, skal i videst muligt omfang foregå i samarbejde mellem læreren og eleverne.

§ 17. De nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Dette gælder dog ikke instrumenter og udstyr, som anvendes ved undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og som hjemtages af eleverne til eget brug.

Stk. 2. Ved hver selvstændig skole, jfr. § 23, stk. 1, indrettes et skolebibliotek. I skolebiblioteket indgår de af skolens materialer, der katalogiseres efter et fælles system.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter retningslinjer for det bibliotekstekniske arbejde.

§ 18. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra de kommunale skolemyndigheder fravige reglerne i kapitel 2 i det omfang, det er nødvendigt for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Kapitel 3.

Skolevæsenets ordning.

§ 19. Det påhviler kommunen at sørge for undervisning i grundskolen og 10. klasse, herunder specialundervisning, af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen, og hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, jfr. § 46. Kommunen kan oprette børnehaveklasser, men har ikke pligt dertil.

Stk. 2. Elever, som i løbet af skoleåret flytter fra kommunen eller fylder 18 år, har ret til at fortsætte skolegangen i kommunen i resten af skoleåret.

§ 20. En kommune kan efter overenskomst med staten, private skoler eller andre

kommuner henvide elever til undervisning i statsskoler, private skoler eller en anden kommunes skoler.

Stk. 2. Overenskomster med private skoler skal godkendes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Henvisning til private skoler kan kun ske med forældrenes samtykke, jfr.

§ 46
Stk. 4. Henvisning til en anden kommunes skoler kan kun omfatte elever på 7.-10. klassetrin og elever, der skal undervises i specialklasser eller specialskoler, samt elever fra kommunens yderdistrikter, der har nærmere til nabokommunens skole.

Stk. 5. Specialundervisning kan indrettes af amtskommunen.

§ 21. Elever, der gennem længere tid på grund af smittefare eller af hensyn til deres sundhed eller velfærd ikke kan undervises i skolen, undervises i deres hjem eller på den institution, hvor de opholder sig.

Stk. 2. Det påhviler kommunen at indrette undervisning efter stk. 1 på de i kommunen beliggende sygehuse, hospitaler og andre institutioner, som modtager børn i alderen 6-18 år, medmindre der på anden måde sørges for børnenes undervisning. Undervisningen kan tillige indrettes af amtskommunen. Institutionen skal stille egnede lokaler til rådighed.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om undervisning efter stk. 1 og 2 og kan herunder bestemme, at kommunernes budgetter for denne undervisning skal forelægges amtsrådet til godkendelse.

§ 22. Til hver skole hører et skoledistrikt, der kan være større for skolens ældre end for dens yngre klassetrin, jfr. dog § 23, stk. 1. Undervisningsministeren kan godkende, at et skoledistrikt er fælles for flere skoler.

Stk. 2. Undervisning i henhold til § 7, stk. 2, § 8 og § 9 samt i latin kan være fælles for elever fra flere skoler.

Stk. 3. Undervisning i henhold til § 7, stk. 2, og § 9 samt i latin kan tilrettelægges i samarbejde med den kommunale ungdomsskole, således at eleverne om nødvendigt henvises hertil. Eleverne skal dog, hvis de ønsker det, kunne modtage undervisning

inden for folkeskolen i hele det ugentlige timetal, der er fastsat i undervisningsplanen, jfr. § 16, stk. 1, nr. 3.

Stk. 4. Omlægning af distriktsgrænser mellem bestående skoler skal så vidt muligt være uden virkning for børn, der allerede er optaget i skolen, og hvis forældre ønsker, at de skal forblive i samme skole. Dette gælder dog ikke, hvis klassen kan overflyttes samlet.

Stk. 5. Har en kommunalbestyrelse besluttet at nedlægge en skole, skal dette bekendtgøres i et eller flere af de lokale blade. Fremsætter mindst 50 pct. af de beboere i det pågældende skoledistrikt, der har valget til kommunalbestyrelsen, inden 4 uger efter bekendtgørelsen skriftlig begæring derom, skal kommunalbestyrelsen afholde en afstemning om skolens nedlæggelse. Stemmeberettigede ved afstemningen er de beboere i skoledistriktet, der har valget til kommunalbestyrelsen. De nærmere regler om sådanne afstemninger fastsættes af undervisningsministeren. Bliver resultatet af afstemningen, at mindst 60 pct. af de stemmeberettigede ønsker skolen opretholdt, kan den først nedlægges efter udløbet af den følgende valgperiode og da kun, hvis kommunalbestyrelsen på ny træffer beslutning herom. Der kan ikke over for denne beslutning begæres afstemning blandt beboerne.

§ 23. Hver skole skal omfatte mindst 3 sammenhængende klassetrin med samme skoledistrikt. Børnehaveklasser betragtes herved som yngste klassetrin. Skoler for de 3 eller 4 yngste klassetrin kan henlægges under en anden skoles ledelse, medmindre børnetallet overstiger 100.

Stk. 2. Skolerne deles i klasser efter antallet af elever, jfr. § 15, stk. 1. En klasse kan om nødvendigt omfatte flere klassetrin inden for 1.-6. klassetrin. Desuden kan undervisning i henhold til § 4, stk. 4, og § 9 samt i idræt være fælles for elever fra flere klassetrin.

Stk. 3. Ved fordelingen af børn i 1. klasser i kommunens skoler skal det tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet på de følgende klassetrin i grundskolen. Der kan ikke foretages ny klassesdeling på grundlag af valget af kurser og fag efter § 11, stk. 3.

Stk. 4. Amdsrådet, i København kommunalbestyrelsen, kan i særlige tilfælde fravige reglerne i stk. 1 og stk. 2, 2. pkt.

§ 24. For hver kommune udarbejdes en skoleplan, der skal indeholde bestemmelser om følgende:

- 1) Skolernes navne og distrikter, jfr. § 22. Det kan herunder bestemmes, at der kan foretages mindre distriktsomlægninger i forbindelse med den årlige indskrivning.
- 2) Hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasse, specialundervisning efter § 3, stk. 2, og undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.
- 3) Henvisning til undervisning i andre skoler ifølge overenskomst, jfr. § 20.
- 4) Undervisning på institutioner i området, jfr. § 21, stk. 2.
- 5) Normeringen af stillinger som tjenestemænd i folkeskolen, timelærere og faste vikarer samt disse stillingers klassificering, for så vidt den ikke følger af almindelige regler.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om grundlaget for normering af stillinger efter stk. 1, nr. 5, herunder om antallet af tjenestemandstillinger i forhold til det samlede normeringsgrundlag.

§ 25. Kommunen skal sørge for befording mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed af:

- 1) børn, der har længere skolevej end 2½ km i børnehaveklasse og på 1.-3. klassetrin, 6 km på 4.-9. klassetrin og 7 km i 10. klasse, og
- 2) børn, der har kortere skolevej, hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør det særlig påkrævet.

Stk. 2. Kommunen skal endvidere sørge for befording til og fra skole af syge og invaliderede elever efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Forpligtelsen til at sørge for befording efter stk. 1 kan opfyldes ved at henvise eleverne til offentlige trafikmidler eller ved at godtgøre deres udgifter til egen befording.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1 omfatter ikke elever, som i medfør af § 19, stk. 2,

eller § 36, stk. 4, undervises i en anden skole end deres distriktsskole.

Stk. 5. Amdsrådet kan i særlige tilfælde fravige reglerne i stk. 1.

§ 26. Kommunen kan med forældrenes samtykke, jfr. § 46, sørge for indlogering i skolebyen af elever på 7.-10. klassetrin, hvis daglige befording mellem hjemmet og skolen ville være særlig usikker eller tidkrævende.

Stk. 2. Indlogeringen kan ordnes ved henvisning til en kostskole, jfr. § 20, stk. 1-4.

Kapitel 4.

Lærerne.

§ 27. For at kunne varetage undervisning i grundskolen og i 10. klasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen, jfr. dog stk. 2 og 3, eller anden læreruddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, kan i særlige tilfælde fravige denne bestemmelse.

Stk. 2. Ved skoler, hvor de tjenstemandsansatte lærere eller timelærere ikke kan påtage sig undervisningen i alle de fag, undervisningsplanen omfatter, kan der ansættes faglærere med særlig uddannelse.

Stk. 3. Forskolelærerinder og småbørns-lærerinder, der er uddannet efter lovgivningen herom, kan varetage undervisning på 1.-4. klassetrin og i idræt, håndarbejde og hjemkundskab på de øvrige klassetrin.

§ 28. For at kunne forestå det daglige arbejde i en børnehaveklasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til børnehave- eller fritidspædagog eller en af de uddannelser, der er nævnt i § 27, stk. 3, eller anden tilsvarende uddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende.

§ 29. Til at varetage undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, eller andre pædagogiske arbejdsopgaver, som ikke er omfattet af § 27 eller § 28, kan der ansættes personale med særlig uddannelse. Undervisningsministeren, i København kommunalbestyrelsen, fastsætter nærmere regler herom.

§ 30. Undervisningsministeren fastsætter regler om ansættelsesvilkårene for time-lærere, vikarer og faglærere i folkeskolen uden for København.

§ 31. En lærer fritages efter anmodning for at undervise i kristendomskundskab. Kan der på grund af fritagelsen ikke tillægges ham fuld tjenestetid, nedsættes hans lønning tilsvarende, dog uden nedsættelse af pensionsalderen.

Kapitel 5.

Undervisningspligt. Indskrivning og optagelse i folkeskolen.

§ 32. Ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 33-35, medmindre det omfattes af bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder.

§ 33. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Børn, der følger undervisningen i en anmeldt friskole, i en anerkendt privat realskole eller gymnasieskole, i en statskole eller i en kommunal eller amtskommunal gymnasieskole, eller som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i kapitel 4 i lov om friskoler og private realskoler m. v., skal ikke deltage i folkeskolens undervisning. Det samme gælder elever, som efter at have gennemgået 7. klassetrin deltager i kurser på en godkendt efterskole eller husholdningsskole eller på en ungdomsskole, eller som er optaget på et anerkendt kursus, hvis undervisning svarer til folkeskolens. Undervisningsministeren fastsætter regler for, i hvilket omfang undervisningspligten hermed kan anses for opfyldt ud over kursustiden.

Stk. 3. Undervisningspligten kan endvidere efter det 7. klassetrin opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole i henhold til lov om fritidsundervisning m. v.

Stk. 4. Skolenævnet kan efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. For elever, der er omfattet af stk. 2, træffes afgørelsen af skolekommissionen, i København af skoledirektionen. Tilladelsen kan betinges af, at eleven deltager i supplerende undervisning i ungdomsskolen. Tilladelsen indberettes til undervisningsministeriet.

§ 34. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet grundskolen eller hermed ligestillet uddannelse, jfr. § 33, stk. 2-4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke, jfr. § 46, godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

§ 35. Forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal medvirke til, at det opfylder undervisningspligten, og må ikke lægge hindringer i vejen herfor.

§ 36. Et barn kan efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år. Barnet indskrives i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan bestemme, at anmodning om indskrivning skal indgives inden en vis frist. I de år, hvor der afholdes kommunalvalg, kan anmodninger dog tidligst kræves indgivet 1. marts.

Stk. 3. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af

sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 4. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan tillade, at et barn optages eller forbliver i en anden skole end dets distriktsskole. Tilladelsen skal så vidt muligt gives, hvis barnet har søskende i samme skole.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indskrivning og udskrivning af undervisningspligtige børn.

§ 37. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, optages i en børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, eller senere, jfr. § 34, stk. 2. Ønskes flere børn optaget, end der er plads til, jfr. § 15, stk. 3, optages de ældste børn først, medmindre særlige hensyn til de enkelte børn taler for at fravige denne rækkefølge.

Stk. 2. Er der tilmeldt færre børn end 18, skal de ledige pladser tilbydes de børn, som fylder 5 år i tiden 1. januar — 31. juli, og hvis forældre ved indskrivningen har anmodet om barnets optagelse i børnehaveklassen. Reglen i stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 38. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, optages i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen. Viser det sig efter optagelsen, at barnet ikke er tilstrækkelig udviklet, og er der ved skolen oprettet børnehaveklasse, kan barnet inden 3 måneder henvises hertil, hvis forældrene ønsker, at det skal fortsætte skolegangen.

§ 39. Lærerne påser, at de undervisningspligtige børn, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen. Det samme gælder børn, der er optaget i 1. klasse før undervisningspligtens indtræden, jfr. § 38.

Stk. 2. Er en elev udeblevet fra undervisningen, skal forældrene, jfr. § 35, personligt eller skriftligt give skolen oplysning om grunden hertil. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest herfor.

Stk. 3. Skolens leder underretter skolenævnet forud for hvert møde om alle udeblivelser, der ikke skyldes sygdom eller anden gyldig grund.

Stk. 4. Er en elev udeblevet fra undervisningen uden gyldig grund, kan skolenævnet:

- 1) anmode forældrene om personligt eller skriftligt at give nærmere forklaring om grunden til udeblivelsen,
- 2) pålægge skolen at søge nærmere kontakt med forældrene,
- 3) pålægge skolen at indstille eleven til skolepsykologisk undersøgelse,
- 4) henstille til forældrene at søge bistand hos familievejledningen eller andre institutioner eller
- 5) indberette sagen til det sociale udvalg.

Stk. 5. Er der grund til at antage, at en elevs udeblivelse fra undervisningen overvejende skyldes særlige forhold i skolen, bør skolenævnet søge disse forhold ændret eller stille forslag om, at eleven overflyttes til en anden skole.

Kapitel 6.

Udgifterne til folkeskolen.

§ 40. Alle udgifter til folkeskolen påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er udtrykkelig lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten, amtskommunerne eller andre. Udgifterne til amtskommunale skoler, jfr. § 20, stk. 5, påhviler på tilsvarende måde amtskommunerne.

Stk. 2. Udgifterne til undervisning på institutioner uden for Københavns og Frederiksberg kommuner, jfr. § 21, stk. 2, påhviler den amtskommune, hvor institutionen er beliggende.

§ 41. Udgiften til pensioner til tjenestemænd i folkeskolen og deres efterladte, herunder efterindtægt af pensioner, samt pligtige præmier afholdes af staten.

Stk. 2. Statens udgifter efter stk. 1 til Københavns kommune fastsættes på grundlag af de pensionsregler, der gælder uden for København.

§ 42. Kommunen kan kræve betaling af forældrene for elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.

§ 43. Efter undervisningsministerens bestemmelse kan staten yde tilskud til forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Kapitel 7.

Andre bestemmelser.

§ 44. Undervisningsministeren kan fastsætte almindelige regler om foranstaltninger til fremme af god orden i skolerne og om skolernes tilsyn med eleverne i skoletiden.

§ 45. Tiden for konfirmationsforberedelsen fastsættes ved forhandling mellem skolekommissionen og præsterne i kommunen, i København ved forhandling mellem skoledirektionen og provsterne. Kan der ikke opnås enighed mellem parterne, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen efter forhandling med de berørte menighedsråd. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 2. Der skal sikres konfirmationsforberedelsen den nødvendige tid inden for de rammer, der er angivet i § 14, stk. 2.

§ 46. Forældrenes rettigheder efter §§ 11, 12, 19, 20, 26, 33, 34 og 36-38 og de i medfør af loven givne regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældremyndighed, træffer selv afgørelse efter § 11, stk. 1 og 3, § 12, stk. 8, § 19, stk. 1, § 20, stk. 3, og § 26, stk. 1.

Stk. 2. Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

§ 47. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af skolebyggeri.

Kapitel 8.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m. v.

§ 48. Loven træder i kraft den 1. august 1976.

Stk. 2. §§ 32-39 har dog virkning fra den 1. august 1975.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 17, stk. 2 og 3.

§ 49. Lov om folkeskolen, jfr. lovbe- kendtgørelse nr. 172 af 8. maj 1972, op- hæves den 1. august 1976, jfr. dog stk. 2-5.

Stk. 2. Lovens §§ 13, 16, 17, 19-22, 35, 38 og 52, stk. 3, finder fortsat anvendelse i skoleåret 1976-77 for elever på 9. og 10. klassetrin og i skoleåret 1977-78 for elever på 10. klassetrin. Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, kan eleverne i eksamensterminerne 1976, 1977 og 1978 bortvælge enkelte fag til realeksamen og i stedet indstille sig til afgangsprøve i faget efter § 13, stk. 5.

Stk. 3. Lovens § 6 finder fortsat anvendelse for de skoleforbund, som består den 1. august 1976.

Stk. 4. Lovens §§ 42-49 ophæves med virkning fra den 1. august 1975.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter tidspunktet for ophævelsen af lovens § 27.

§ 50. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Amalienborg, den 26. juni 1975.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

MARGRETHE R.

Ritt Bjerregaard.

Bilag

Bekendtgørelse af Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

(Skolestyrelsesloven).

Herved bekendtgøres lov nr. 44 af 9. februar 1970 om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. med de ændringer, der følger af lov nr. 173 af 28. april 1971, lov nr. 121 af 17. april 1972 og lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Afsnit I.

Kommunerne uden for København.

Kapitel 1.

Kommunalbestyrelsens funktioner.

§ 1. Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelse om alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen samt virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m.v., der ikke er henlagt til andre myndigheder.

Stk. 2. Alle sager vedrørende skolevæsenet og den i stk. 1 nævnte virksomhed, der er henlagt til henholdsvis skolekommissionen og fritidskommissionen eller andre stedlige myndigheder, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, såfremt de medfører forøgede udgifter for kommunen.

§ 2. Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens skoleplan samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vedtager undervisningsplaner samt ændringer i disse på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen, efter at udkastene har været forelagt skolenævnene til udtalelse.

Stk. 3. Skoleplaner og undervisningsplaner samt ændringer i disse indsendes til amtsrådet.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af skoleplaner og undervisningsplaner.

§ 3. Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens ungdomsskoleplan samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af fritidskommissionen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om ungdomsskolevirksomheden i kommunen på grundlag af fritidskommissionens indstilling, jfr. dog § 39, stk. 1 og 4.

Stk. 3. Ungdomsskoleplaner og fortegnelser over ungdomsskolevirksomheden indsendes til amtsrådet.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af ungdomsskoleplaner.

§ 4. Kommunalbestyrelsen udarbejder forslag til opførelse af nye skoler samt udvidelse og ombygning af bestående skoler. Byggeprogrammet med dispositionsforslag forelægges amtsrådet til godkendelse, jfr. § 36. Kommunalbestyrelsen udarbejder herefter det endelige projekt under iagttagelse af de vilkår, der er knyttet til amtsrådets godkendelse.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved udarbejdelsen af byggeprogrammet med dispositionsforslag, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m. v. til at medvirke ved dette projektmateriales behandling.

§ 5. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om godkendelse af ungdomsskolens almene kurser og fritidsvirksomhed.

Stk. 2. Den træffer beslutning om godkendelse af interessegrupper for børn og unge og ungdomsklubber.

Stk. 3. Den træffer beslutning om godkendelse af aftenskoler, aftenhøjskoler, studie-kredse, foredragsrækker og interessegrupper for voksne, jfr. dog § 39, stk. 3.

§ 6. Kommunalbestyrelsen påser, at tilskudsbetingelserne for fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne er opfyldt.

§ 7. Kommunalbestyrelsen ansætter ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

Stk. 2. Indstilles en ansøger til en stilling i folkeskolen eller den kommunale ungdomsskole som nr. 1 med alle stemmer af den indstillende myndighed, jfr. § 23 og § 25, stk. 2, skal denne ansøger ansættes, hvis han opfylder de krav, der i øvrigt gælder for ansættelse i stillingen.

Stk. 3. Afskedigelse efter ansøgning, eller ved opnået 70 års alder, af en leder eller lærer foretages af kommunalbestyrelsen. Uansøgt afskedigelse af en fast ansat leder eller lærer foretages af undervisningsministeren.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved udfærdigelse af opslag af stillinger, ved udøvelse af indstillingsret og ved ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

Kapitel 2.

Tilsynsmyndighederne i kommunerne.

§ 8. Tilsynet med kommunens skolevæsen varetages af skolekommissionen i forbindelse med skolenævn ved de enkelte skoler.

Stk. 2. Tilsynet med virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. varetages af fritidskommissionen i forbindelse med de i § 11 omhandlede nævn.

§ 9. I hver kommune oprettes en skolekommission og en fritidskommission.

Stk. 2. Skolekommissionen består af:

1. 6 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dem, der er valgbare til denne. Mindst 3 af de valgte skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

2. 5 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 3. Fritidskommissionen består af:

1. De i stk. 2, nr. 1, nævnte 6 medlemmer.
2. Formændene for de nævn, der oprettes efter § 11.
3. Yderligere 2 medlemmer valgt af henholdsvis fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet blandt deres medlemmer.

Stk. 4. Amdsrådet kan i særlige tilfælde, hvor omstændighederne taler derfor, tillade, at skolekommissionens og fritidskommissionens medlemstal fastsættes til 9 eller 7, således at antallet af kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer i disse tilfælde er henholdsvis 5 eller 4.

Stk. 5. Hvor forholdene i en kommune taler derfor, kan amtsrådet tillade, at skolekommissionens medlemstal fastsættes til 13 eller 15, hvoraf kommunalbestyrelsen vælger henholdsvis 7 eller 8 medlemmer efter reglerne i stk. 2, nr. 1, medens de øvrige 6 eller 7 medlemmer vælges efter reglerne i stk. 2, nr. 2.

§ 10. Ved hver folkeskole og gymnasieskole under kommunens skolevæsen oprettes et skolenævn på 3 eller 5 medlemmer, jfr. dog stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelt derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Ét medlem vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. De øvrige medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, der er fyldt 18 år.

Stk. 3. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over

børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af forældrevalgte medlemmer og deres stedfortrædere.

§ 11. I hver kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn.

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.
2. 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 3. Fritidsnævnet består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.
2. 3 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m. v., samt repræsentanter for de stedlige idrætsorganisationer.
3. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra initiativtagere til interessegrupper for børn og unge.

Stk. 4. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.
2. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 5. For hvert medlem af nævnene vælges tillige en stedfortræder, der indstilles efter reglerne i stk. 2-4.

Stk. 6. Hvis de organisationer eller personer, der efter stk. 2-4 skal indstille medlemmer til nævnene, ikke findes i en kommune, vælger kommunalbestyrelsen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

§ 12. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt fælleslærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt en repræsen-

tant for ungdomsskolens og voksenundervisningens lærere deltager uden stemmeret i fritidskommissionens møder.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for ledere og lærere i øvrigt deltager i kommissionernes og nævnenes møder.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om, i hvilket omfang repræsentanter for elevråd, hvor sådanne findes, deltager i nævnenes møder.

Stk. 4. Lærerrepræsentanterne og eventuelle elevrepræsentanter må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

§ 13. Valg til kommissionerne og nævnene finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Kommissionerne og nævnene fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til disse har fundet sted.

Stk. 2. Såfremt en ny skole oprettes i en valgperiode, vælges der skolenævn ved skolen efter reglerne i § 10.

§ 14. De af kommunalbestyrelsen i henhold til § 9 valgte medlemmer af kommissionerne har pligt til at modtage valg hertil. Pligt til at modtage valg til nævnene efter §§ 10 og 11 har personer, der har bopæl i kommunen.

Stk. 2. Fritagelsesbestemmelserne i den kommunale valglovs § 27, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, anvendes tilsvarende på de i stk. 1 nævnte valg.

§ 15. Kommunalbestyrelsen afgør, om en anmodning fra et medlem om at udtræde af skolekommissionen, fritidskommissionen eller et nævn i løbet af valgperioden kan imødekommes.

Stk. 2. Er der ved et medlems udtræden af vedkommende kommission eller nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

§ 16. Kommissionerne og nævnene vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden.

Stk. 2. Kommissionerne og nævnene afholder møde, så ofte formanden eller for

kommissionernes vedkommende 4 medlemmer og for nævnens vedkommende 2 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de trufne beslutninger.

§ 17. Kommissionernes og nævnens beslutninger er kun gyldige, hvis mindst halvdelen af medlemmerne har stemt for dem.

§ 18. For deltagelse i kommissionernes og nævnens møder kan der ydes medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i § 16 i lov om kommunernes styrelse. Der kan med den kommunale tilsynsmyndigheds godkendelse tillægges kommissionernes formænd et årligt honorar, når ganske særlige hensyn taler derfor.

§ 19. Udgifterne ved kommissionernes og nævnens virksomhed afholdes af kommunen.

Kapitel 3.

Tilsynets funktioner.

Skolekommissionen.

§ 20. Skolekommissionen påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Den træffer foranstaltninger til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for de i kommunens skoler

indskrevne børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, og som ikke bør undervises ved forsorgens skoler. Den træffer endvidere foranstaltninger til undervisning af syge og invaliderede børn.

Stk. 3. Den træffer bestemmelse om overflytning af et barn til en anden skole i kommunen efter indstilling fra de to skolers ledere, der forinden skal rådføre sig med lærerrådene og barnets forældre.

Stk. 4. Den træffer bestemmelse om optagelse i en skole af børn, der endnu ikke er undervisningspligtige.

§ 21. Skolekommissionen fører tilsyn med, at privat underviste børn, herunder hjemmeunderviste børn, modtager fyldestgørende undervisning efter lovgivningens regler, for så vidt det ikke drejer sig om børn i en friskole, der har valgt egen tilsynsførende til at udøve det offentlige tilsyn.

§ 22. Skolekommissionen udarbejder udkast til kommunens skoleplan og til undervisningsplaner for kommunens skoler.

Stk. 2. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 3. Dens udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.

Stk. 4. Dens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skoler.

Stk. 5. Den fastsætter ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen.

§ 23. Skolekommissionen foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen. Indstillinger om ansættelse af ledere og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed, jfr. dog § 7, stk. 2.

Fritidskommissionen.

§ 24. Fritidskommissionen indhenter erklæring fra de i § 11 omhandlede nævn om spørgsmål, der vedrører henholdsvis ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for

børn og unge og fritidsundervisning for voksne.

Stk. 2. Efter samråd mellem fritidskommissionen og skolekommissionen udarbejdes der en årlig oversigt over lokaler og udenørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Fritidskommissionen afgiver på grundlag heraf indstilling til kommunalbestyrelsen om anvisning af lokaler og anlæg.

Stk. 3. Fritidskommissionens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende fritidsundervisning m. v. i kommunen.

Stk. 4. Fritidskommissionen medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 25. Fritidskommissionen udarbejder udkast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og om godkendelse af private ungdomsskoler. Den sørger for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 2. Den foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler. Indstillinger om ansættelse af ledere og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed, jfr. dog § 7, stk. 2.

§ 26. Fritidskommissionen afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne.

Skolenævnet.

§ 27. Skolenævnet fører tilsyn med skolen. Det påser, at de i skolen optagne børn følger undervisningen på tilfredsstillende måde, og sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser.

Stk. 2. Hvis lærerrådets afgørelse af, om et barn skal rykkes op i næste klasse eller henvises til specialundervisning, indbringes for skolenævnet, træffer det den endelige administrative afgørelse af spørgsmålet.

Stk. 3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 4. Sammen med lærerrådet formidler det et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 5. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 6. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte.

Stk. 7. Det kan gennem skolekommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af skolelokaler samt om disses forsyning med inventar og materiel.

Stk. 8. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 9. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal kommunalbestyrelsen lade dette administrere dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 10. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 11. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis skoleleder og viceskoleinspektør, der er opslået med pligt til at gøre tjeneste ved en bestemt skole, forelægges skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 12. Hvis en ansøger til en lærerstilling ved kommunens skolevæsen ønsker at gøre tjeneste indtil videre ved en bestemt skole, forelægges ansøgningen skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 13. Såfremt en lærer, der er ansat ved kommunens skolevæsen, anmoder om at

blive overflyttet til en anden skole, skal der indhentes en udtalelse fra skolenævnet ved denne, inden der tages endelig stilling til overflytningen.

Stk. 14. Skolenævnet udtaler sig om det af skolekommissionen udarbejdede udkast til undervisningsplan.

Stk. 15. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolekommissionen og kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen.

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

§ 28. Ungdomsskolenævnet udarbejder hvert år på grundlag af ungdomsskoleplanen forslag til ungdomsskolevirksomhed og afgiver indstilling til fritidskommissionen herom.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af private ungdomsskoler.

Stk. 3. Det sørger for, at unge, der har meldt sig til en tilbudt ungdomsskoleundervisning, som på grund af manglende tilslutning ikke kan oprettes, henvises til en ungdomsskole i en anden kommune.

Stk. 4. Det træffer efter samråd med ledere og lærere ved de kommunale ungdomsskoler beslutning om, hvilke undervisningsmidler de kommunale ungdomsskoler må benytte.

Stk. 5. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om ungdomsskolernes lokale behov.

Stk. 6. Det kan efter samråd med ungdomsskolernes ledere og lærere gennem fritidskommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes af ungdomsskolerne, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 7. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis ungdomsskoleinspektør og lærer ved en kommunal ungdomsskole forelægges ungdomsskolenævnet til udtalelse, inden fritidskommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

§ 29. Fritidsnævnet afgiver indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af fritidsvirksomhed for børn og unge.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om benyttelse af lokaler til fritidsvirksomhed for børn og unge samt om behovet for lokaler og udendørsanlæg til denne virksomhed.

Stk. 3. Det afholder mindst én gang årligt et møde med repræsentanter for de stedlige initiativtagere til interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber samt børne- og ungdomsforeninger.

§ 30. Voksenundervisningsnævnet afgiver indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af fritidsundervisning for voksne.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til fritidskommissionen om behovet for lokaler og udendørsanlæg til fritidsundervisning for voksne.

Stk. 3. Det fastsætter årligt en eller flere frister for tilmeldelse til fritidsundervisning i kommunen og indkalder umiddelbart efter udløbet af hver frist alle i kommunen, der har fremsat tilbud om fritidsundervisning, til et fælles møde, hvor tilbudgiverne meddeler, i hvilket omfang de agter at oprette fritidsundervisning.

Stk. 4. Det kan efter samråd med fritidsundervisningens ledere og lærere gennem fritidskommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsundervisning, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5. Det formidler tilbud om folkeuniversitetsvirksomhed til de interesserede organisationer i kommunen.

§ 31. Fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet skal støtte og fremkalde private bestræbelser på at tilrettelægge og gennemføre fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne samt sørge for, at denne virksomhed samordnes på den mest hensigtsmæssige måde. Såfremt der ikke ad privat vej kan tilbydes sådan virksomhed i tilstrækkeligt omfang, skal nævnene gennem fritidskommissionen indstille til kommunalbestyrelsen, at der fremsættes kommunale tilbud i fornødent omfang, eventuelt i samarbejde med andre kommuner.

Fælles bestemmelser.

§ 32. Skolekommissionen og fritidskommissionen samt de i § 11 omhandlede nævn kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis kommunens skole- og undervisningsforhold og virksomhed efter kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. Kommissionerne og nævnene skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af kommunalbestyrelsen.

§ 33. (Ophævet).

Kapitel 4.

Amtsrådets funktioner.

§ 34. Amtsrådet fører tilsyn med, at de gældende bestemmelser for det kommunale skolevæsen og den i kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed i amtsråds kredsen overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes. Amtsrådet er i så henseende berettiget til at forlange alle oplysninger meddelt af de kommunale skolemyndigheder.

§ 35. For hver amtsråds kreds udarbejdes en samlet plan for udbygningen af folkeskolevæsenet, ungdomsskolevirksomheden og anden offentlig skoleundervisning.

Stk. 2. Udbygningsplanen udarbejdes efter retningslinjer, der opstilles af amtsrådet efter forhandling med amtsråds kredsen kommunalbestyrelser, og som godkendes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen udarbejder forslag til planen for udbygningen af den enkelte kommunes skolevæsen og indsender dette til amtsrådet, der påser, at de for planlægningen godkendte retningslinjer er fulgt. Samtidig foretager amtsrådet ved forhandling med kommunalbestyrelserne den fornødne koordinering af kommunernes forslag indbyrdes og med det af amtsrådet udarbejdede forslag til udbygningsplan for det amtskommunale skole- og undervisningsvæsen. Den samlede udbygningsplan forelægges undervisningsministeren til godkendelse.

Stk. 4. Udbygningsplanen og de til grund liggende retningslinjer optages til revision med højst 5 års mellemrum.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler om fremgangsmåden ved udarbejdelse af udbygningsplaner, om tidsfristen herfor og om planernes indhold.

§ 36. Amtsrådet bistår kommunerne med rådgivning om projektering af skoler i det omfang, kommunerne ønsker det.

Stk. 2. Amtsrådet godkender kommunernes byggeprogram med dispositionsforslag til skolebyggeri. Det påser herunder, at byggearbejdet er i overensstemmelse med den udbygningsplan, der er godkendt for amtsråds kredsen, jfr. § 35.

Stk. 3. Amtsrådet kan beslutte, at byggeprogram med dispositionsforslag til mindre byggearbejder af ringe planlægningsmæssig betydning ikke skal forelægges amtsrådet til godkendelse. Træffer amtsrådet beslutning herom, skal kommunerne underrette amtsrådet om sådanne byggearbejder, der herefter ikke må påbegyndes inden udløbet af en af amtsrådet generelt fastsat frist.

Stk. 4. Amtsrådet udarbejder projekt til opførelse af amtskommunale skoler samt ombygning og udvidelse af bestående skoler.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved udarbejdelse af projekter til amtskommunale skoler, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m. v. til at medvirke ved projekternes behandling, og om disse projekters godkendelse.

§ 37. (Ophævet).

§ 38. Amtsrådet træffer beslutning om indretning af befodringsordninger for andre uddannelsessøgende end elever i folkeskolen. Regler om sådanne befodringsordninger fastsættes af undervisningsministeren.

§ 39. Amtsrådet træffer beslutning om godkendelse af ungdomsskolens prøveforberedende undervisning og specialundervisning.

Stk. 2. Det træffer beslutning om godkendelse af forberedelseskursus og specialundervisning for voksne.

Stk. 3. Det træffer beslutning om godkendelse af ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne.

Stk. 4. Sager vedrørende godkendelse af ungdomsskolens erhvervsmæssige grunduddannelser, ungdomskostskoler og erhvervsmæssige kursus forelægges undervisningsministeren til afgørelse.

§ 40. Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af skoler og andre undervisningsinstitutioner m. v. under amtskommunen.

Stk. 2. Det udarbejder en plan for amtskommunens skolevæsen og undervisningsvirksomhed m.v. Planen, der skal indeholde oplysning om de enkelte skoler og institutioner og deres virksomhed samt om antallet af leder- og lærerstillinger og disses aflønning, forelægges undervisningsministeren til godkendelse.

Stk. 3. Det ansætter efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, ledere og lærere ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen. Med hensyn til afskedigelse af ledere og lærere finder bestemmelserne i § 7, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Tilsynet med amtskommunens skole- og undervisningsvæsen varetages af undervisningsministeren.

§ 41. Ved amtskommunale folkeskoler, bortset fra observationsskoler, og amtskommunale gymnasieskoler oprettes et skolenævn på 5 medlemmer.

Stk. 2. 3 medlemmer vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer. 2 medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, der er fyldt 18 år. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af de forældrevalgte medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 3. Skolens leder og lærerrådets formand deltager uden stemmeret i skolenævnets møder. Lærerrepræsentanten må dog ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af skolens leder og lærere.

Stk. 4. Valg til skolenævnet finder sted snarest muligt efter hvert amtsrådsvalg.

Nævnet fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken valg af nyt skolenævn har fundet sted.

Stk. 5. Pligt til at modtage valg til skolenævnet har personer, der har bopæl i amtskommunen. Bestemmelserne i § 14, stk. 2, og §§ 15-18 gælder også for skolenævn ved amtskommunale skoler. Afgørelser efter § 15, stk. 1, træffes af amtsrådet.

Stk. 6. Udgifterne ved skolenævnets virksomhed afholdes af amtskommunen.

§ 42. Bestemmelserne i § 27. stk. 1-7, 9 og 15, om skolenævnets funktioner gælder også for skolenævn ved amtskommunale skoler. Indstillinger efter § 27. stk. 7. 9 og 15, afgives til amtsrådet.

Stk. 2. Skolenævnets udtalelse skal indhentes om udkast til undervisningsplan for skolen.

Stk. 3. Det udfærdiger et ordensreglement for skolen.

Stk. 4. Dets udtalelse skal indhentes om regler vedrørende skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved skolen.

Stk. 5. Det fastsætter ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen.

Stk. 6. Indstilling om ansættelse og afskedigelse af leder og lærere ved en amtskommunal skole foretages af skolenævnet. Indstillinger om ansættelse af skolens leder og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed. Indstilles en ansøger til en stilling ved en folkeskole som nr. 1 med alle stemmer, skal denne ansøger ansættes, hvis han opfylder de krav, der i øvrigt gælder for ansættelse i stillingen.

Stk. 7. Skolenævnet medvirker ved behandlingen af amtskommunale skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 36, stk. 5.

§ 43. Amtsrådet fastsætter lønningsancienniteten for ledere og lærere, der er ansat ved det kommunale skolevæsen og andre kommunale undervisningsinstitutioner, herunder ungdomsskoler og ungdomskostskoler, i amtsråds kredsen, efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

§ 44. (Ophævet).

§ 45. Statens tilskud til kommunernes skolevæsen, den i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed samt til amtskommunens skole- og undervisningsvæsen udbetales gennem amtsrådet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om udbetaling af tilskud efter stk. 1. Undervisningsministeren kan endvidere bestemme, at statens tilskud til anden undervisningsvirksomhed udbetales gennem amtsrådet.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om udbetaling af lønninger til ledere og lærere ved amtsrådets foranstaltning.

§ 46. (Ophævet).

§ 47. Sager vedrørende det kommunale skolevæsen og fritidsundervisningen m. v., der forelægges undervisningsministeren, indsendes gennem amtsrådet, der kan afgive en udtalelse i sagen. Rådet skal endvidere afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges det af undervisningsministeren.

§ 48. Amtsrådet kan bevilge tilskud til foranstaltninger til fremme af skolevæsenet, fritidsundervisningen m. v. eller anden undervisningsvirksomhed i amtsrådskredsen.

§ 49. Amtsrådet sørger for, at der på grundlag af indberetninger fra kommunalbestyrelserne tilvejebringes de oplysninger om skolevæsenet og fritidsundervisning m.v., som er nødvendige for amtsrådets og undervisningsministeriets budgetterings- og planlægningsopgaver m. § 34, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Amtsrådet tilvejebringer tilsvarende oplysninger om amtskommunens skole- og undervisningsvirksomhed.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilvejebringelsen af de nævnte oplysninger.

Kapitel 5.

Amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen.

§ 50. For hver amtsrådskreds ansætter amtsrådet en amtskonsulent for folkeskolen, en amtskonsulent for fritidsundervisning og en amtsskolepsykolog. Hvor særlige forhold taler derfor, kan undervisningsministeren tillade, at bestemmelsen i 1. pkt. fraviges.

§ 51. Amtskonsulenten for folkeskolen er amtsrådets pædagogiske rådgiver i spørgsmål vedrørende folkeskolen. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for folkeskolen.

Stk. 2. Amtskonsulenten for folkeskolen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de under amtsrådets tilsyn hørende folkeskoler og de i forbindelse hermed stående institutioner.

§ 52. Amtskonsulenten for fritidsundervisning er amtsrådets pædagogiske rådgiver med hensyn til al virksomhed, der etableres i henhold til kapitel I-IV i lov om fritidsundervisning m. v. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for den i loven omhandlede virksomhed.

Stk. 2. Amtskonsulenten for fritidsundervisning er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de i amtsrådskredsen etablerede ungdomsskoler, ungdomskostskoler og ungdomsklubber samt for øvrige fritidsforanstaltninger i henhold til lovens kapitel I-IV.

§ 53. Amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning virker i fællesskab for en koordinering mellem folkeskolens undervisning for elever i 8.-10. skoleår og ungdomsundervisningen i amtsrådskredsen.

§ 54. Amtsskolepsykologen bistår amtsrådet, amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning i pædagogiske og uddannelsesmæssige spørgsmål, der kræver særlig psykologisk indsigt.

Stk. 2. Amtsskolepsykologen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende i skolepsykologiske spørgsmål og ved tilrettelæggelse af specialundervisning for de i amtsrådskredsen væ-

rende skoler og undervisningsinstitutioner, herunder statslige og private skoler og undervisningsinstitutioner.

§ 55. Amtsrådet kan med undervisningsministerens godkendelse antage fornøden faglig medhjælp for amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen.

§ 56. Amtsrådet fastsætter de nærmere regler for amtskonsulenternes og amtsskolepsykologens virksomhed i instrukser, der forelægges undervisningsministeren til godkendelse.

Kapitel 6.

Lederne og de kollegiale råd.

Lederne.

§ 57. Ved hver selvstændig kommunal eller amtskommunal skole eller anden undervisningsinstitution med flere fast ansatte lærere ansættes en leder.

Stk. 2. Lederen af en folkeskole benævnes førstelærer eller skoleinspektør. Lederen af en gymnasieskole og et kursus til højere forberedelseksamen benævnes rektor. Lederen af en kommunal ungdomsskole benævnes ungdomsskoleinspektør. Lederen af en ungdomskostskole benævnes ungdomsskoleforstander.

Stk. 3. Lederen har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skoles eller institutions virksomhed.

§ 58. Én af skolelederne i kommunen ansættes som ledende skoleinspektør. Denne leder bistår skolekommissionen og fritidskommissionen ved udøvelsen af deres tilsyn. Kommunalbestyrelsen kan endvidere pålægge ham at varetage en del af sine funktioner i forhold til skolevæsenet og anden undervisningsvirksomhed i kommunen.

Stk. 2. I større kommuner kan der i stedet for en ledende skoleinspektør med undervisningsministerens godkendelse ansættes en skoledirektør til at varetage de i stk. 1 nævnte funktioner.

§ 59. Til at forestå det skolepsykologiske undersøgelses- og rådgivningsarbejde samt

tilrettelæggelsen af specialundervisningen ved kommunale, statslige og private skoler og andre undervisningsinstitutioner i en eller flere kommuner kan der under amtsrådet eller i en større kommune med undervisningsministerens godkendelse ansættes en ledende skolepsykolog.

Stk. 2. Den ledende skolepsykolog udøver sin virksomhed under ansvar over for skolekommissionen og fritidskommissionen i den eller de kommuner, hvortil han ifølge sit ansættelsesforhold er knyttet. For de statslige og private skoler og undervisningsinstitutioners vedkommende udøver han sin virksomhed efter aftale med lederne af de pågældende skoler og institutioner.

De kollegiale råd.

§ 60. Ved hver kommunal eller amtskommunal folkeskole med mere end to fast ansatte lærere dannes et lærerråd, der består af lederen, viceskoleinspektører, tjenestemandsansatte lærere, herunder skolepsykologer og skolekonsulenter, der har faste undervisningstimer ved skolen, timelærere, faglærere, årsvikarer samt ledere af børnehaveklasse.

Stk. 2. Ved hver kommunal eller amtskommunal gymnasieskole består lærerrådet af rektor og de ved skolen fast ansatte lærere.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang personer, der i øvrigt varetager undervisning eller andre pædagogiske arbejdsopgaver ved en skole, er medlemmer af skolens lærerråd.

Stk. 4. Ved skoler med kun én eller to fast ansatte lærere træder hver af disse i lærerrådets sted.

Stk. 5. I kommuner med mere end én kommunal skole vælges et fælleslærerråd, der består af 1 skoleleder, 1 viceskoleinspektør samt 1 lærerrepræsentant for hver af kommunens skoler, dog mindst 7 lærerrepræsentanter. Lærerrådet ved den skole, hvor fælleslærerrådsformanden gør tjeneste, kan vælge yderligere 1 medlem til fælleslærerrådet, såfremt det kun har 1 repræsentant i dette.

Stk. 6. Valget gælder for ét år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Fælleslærerrådet tiltrædes af den ledende skolepsykolog i kommuner, hvor en sådan findes.

Stk. 7. Lærerrådet og fælleslærerrådet vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden. Lærerrådet og fælleslærerrådet kan nedsætte forretningsudvalg, der afgiver erklæring på rådets vegne efter regler fastsat i forretningsordenen.

§ 61. Skolekommissionen skal indhente erklæring fra fælleslærerrådet om følgende forhold vedrørende kommunens skolevæsen :

1. Udkast til kommunens skoleplan.
2. Udkast til undervisningsplaner for kommunens skoler.
3. Skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.
4. Ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen.

Stk. 2. I en kommune, hvor der kun er én kommunal skole, afgives erklæringen af lærerrådet.

Stk. 3. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 62. Lærerrådet træffer bestemmelse om, hvorvidt et barn skal rykkes op i næste klasse eller henvises til specialundervisning. Lærerrådets afgørelse kan indbringes for skolenævnet.

Stk. 2. Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om følgende forhold:

1. Udkast til skolens undervisningsplan.
2. Arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan.
3. Anvendelse af nye undervisningsmidler i skolen.
4. Forslag om skolelokalernes forsyning med materiel og inventar.
5. Skolenævnets forslag til budget for skolen.
6. Ordensregler for skolen.

Stk. 3. Lærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til 4, stk. 2.

§ 63. Lærerrådet og fælleslærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolenævnet eller skolekommissionen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis den pågældende skole og kommunens skolevæsen. De skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af de kommunale skolemyndigheder. Lærerrådets og fælleslærerrådets erklæringer og forslag fremsendes gennem skolens leder, henholdsvis den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren, med en udtalelse fra den pågældende.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed.

§ 64. Udgifterne ved lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed afholdes af kommunen eller amtskommunen efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Kapitel 7.

Klageadgang.

§ 65. Klage over afgørelser, der er truffet af de kommunale skolemyndigheder, kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for amtsrådet af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Stk. 2. Klage over amtsrådets afgørelser, herunder afgørelser efter stk. 1, kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for undervisningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Kapitel 8.

Frederiksberg kommune.

§ 66. For Frederiksberg kommune udøver undervisningsministeren de funktioner, der er nævnt i § 9, stk. 5, § 34, § 39, § 43 og § 65, stk. 1.

Stk. 2. Statens tilskud til kommunens skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved amtsrådets foranstaltning efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen sørger for, at de i § 49 omhandlede oplysninger tilvejebringes og meddeles undervisningsministeriet.

Afsnit II.

Københavns kommune.

Kapitel 9.

Kommunalbestyrelsen.

§ 67. Københavns kommunalbestyrelse træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenets økonomi.

Stk. 2. Efter forslag udarbejdet af skoledirektionen stadfæster kommunalbestyrelsen:

1. Kommunens skoleplan.
2. Planen over fordelingen af lærerskematismer på de enkelte klassetrin i folkeskolen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen vedtager planer og overslag vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger og træffer afgørelse om valget af byggeplads efter indhentet erklæring fra stadslægen. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved skolebyggesagers behandling, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke ved sagernes behandling.

Stk. 4. Den ansætter og afskediger skoledirektøren.

Skoledirektionen.

§ 68. Den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen varetages af skoledirektionen, der består af:

1. Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, der er skoledirektionens formand.
2. Rådmanden for den pågældende magistratsafdeling.
3. 4 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.
4. 4 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene.

Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 2. En repræsentant for fælleslærerrådet deltager uden stemmeret i skoledirektionens

møder. Han må dog ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen.

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer har valgperiode sammen med borgerrepræsentationen.

Stk. 4. Valget af de i stk. 1, nr. 4, nævnte medlemmer gælder for 4 år og foretages inden 3 måneder efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder. Udtræder et sådant medlem af det skolenævn, hvoraf det er medlem, udtræder det tillige af skoledirektionen.

§ 69. Skoledirektionen fører tilsyn med, at de for skolevæsenet gældende bestemmelser overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes.

Stk. 2. Den udarbejder forslag til de i § 67, stk. 2, nævnte planer og ændringer i disse til stadfæstelse af kommunalbestyrelsen. Den udarbejder endvidere udkast til undervisningsplaner samt ændringer i disse. Udkastene forelægges skolenævnene til udtalelse og stadfæstes derefter af skoledirektionen.

Stk. 3. Den ansætter og afskediger tjenestemænd i kommunens skolevæsen efter reglerne i den vedtægt, der er udfærdiget for styrelsen af de kommunale anliggender i København.

Stk. 4. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 5. Den godkender efter indstilling fra fælleslærerrådet, hvilke undervisningsmidler og lærebøger (lærebogssystemer) skolerne kan benytte.

Stk. 6. Den træffer afgørelse om orlov i henhold til Københavns kommunes ferieregulativ.

Stk. 7. Skolevæsenets årlige budgetforslag forelægges skoledirektionen. Den afgiver i øvrigt erklæring i alle sager, der forelægges den af kommunalbestyrelsen.

Stk. 8. Skoledirektionen træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenet, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Den kan tage alle spørgsmål, der er af betydning for skolevæsenet, under behandling.

Skoledirektøren.

§ 70. Skoledirektøren er forretningsfører for skoledirektionen, der kan overdrage en del af sin myndighed til ham.

Stk. 2. Skoledirektøren deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Stk. 3. De nærmere regler om skoledirektørens myndighed og forretningsområde fastsættes i en af skoledirektionen udarbejdet instruks, der stadfæstes af kommunalbestyrelsen.

Skolenævn.

§ 71. Ved hver kommunal skole vælges et skolenævn på 5 medlemmer, jfr. dog sidste pkt. Borgerrepræsentationen vælger 2 medlemmer, der kan være fælles for flere skolenævne. De øvrige medlemmer vælges efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, af og blandt de personer, der på det tidspunkt, valget foregår, har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, ved gymnasieskoler tillige de personer, der senest har haft forældremyndigheden over indskrevne børn, der er fyldt 18 år. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser.

Stk. 2. Skolenævnet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 3. Der afholdes møde, når formanden finder det nødvendigt, eller når det forlanges af 2 af medlemmerne. Skolenævnets beslutninger er kun gyldige, hvis mindst halvdelen af medlemmerne har stemt for dem. Alle beslutninger indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 4. Skolens leder og 2 repræsentanter for lærerne valgt af lærerrådet deltager uden stemmeret i skolenævnets møder.

Stk. 5. Skoledirektionen fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for

elevråd, hvor sådanne findes, deltager i skolenævnets møder.

§ 72. Skolenævnet fører tilsyn med, at de i skolen optagne børn følger undervisningen, og det sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser.

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 3. Det fører tilsyn med den skole, for hvilken det er valgt.

Stk. 4. Dets udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved skolen.

Stk. 5. Det kan stille forslag til skoledirektionen om anskaffelse af nyt materiel til skolelokalerne og om udvidelse og forbedring af disse.

Stk. 6. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 7. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte.

Stk. 8. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. 2 repræsentanter for skolenævnet, skolens leder samt en repræsentant for lærerrådet skal have adgang til at drøfte sagen med skoledirektionen.

Stk. 9. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af kommunalbestyrelsen eller skoledirektionen.

Stk. 10. Sammen med lærerrådet formidler skolenævnet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 11. Skolenævnet kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal kommunalbestyrelsen lade dette administrere dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbin-

delse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 12. Det udtaler sig om det af skoledirektionen udarbejdede udkast til undervisningsplan efter indhentet erklæring fra lærerrådet.

Stk. 13. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 14. Det udfærdiger efter indhentet erklæring fra lærerrådet ordensregler for skolen.

Skoleledere og lærerråd.

§ 73. Den enkelte skoles leder har tilsynet med og ledelsen af skolen i overensstemmelse med en af skoledirektionen udfærdiget instruks.

Stk. 2. Ved hver kommunal skole dannes et lærerråd, der består af skolens pædagogiske personale. Lærerrådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Skoledirektionen fastsætter de nærmere regler om lærerrådets medlemskreds.

Stk. 3. Lærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skoledirektionen, skolenævnet, skolens leder eller formanden. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen.

Stk. 4. Skoledirektionen fastsætter ved et regulativ de nærmere regler for lærerrådets virksomhed.

Fælleslærerrådet.

§ 74. For det samlede skolevæsen dannes et fælleslærerråd, der består af 3 skoleledere, 1 viceskoleinspektør og 9 lærere valgt af henholdsvis samtlige skoleledere, samtlige viceskoleinspektører og samtlige lærere. For hver gruppe vælges 2 stedfortrædere. Valget gælder for 4 år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der nærmere fastsættes af skoledirektionen. Fælleslærerrådet vælger selv sin formand og sekretær og fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Ved behandlingen af spørgsmål om en skoleform, der ikke er repræsenteret i fælleslærerrådet, suppleres dette af 1 skoleleder og 2 lærere, der er valgt af og blandt henholdsvis skolelederne og lærerne fra den nævnte skoleform.

Stk. 3. Fælleslærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende kommunens samlede skolevæsen, der forelægges det af skoledirektionen. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om spørgsmål, der vedrører kommunens samlede skolevæsen.

Stk. 4. Fælleslærerrådets erklæring skal indhentes om:

1. Skoleplanen eller ændringer i denne.
2. Undervisningsplanen eller ændringer i denne.
3. Godkendelse af undervisningsmidler.
4. Karakter- og ordensbestemmelser.

Stk. 5. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Fælles bestemmelser.

§ 75. Enhver, der er valgbar til skoledirektionen eller skolenævnene, har pligt til at modtage valg hertil. Fritagelsesbestemmelserne i § 27, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, i lov om kommunale valg anvendes dog tilsvarende.

Stk. 2. Ønsker et af de af borgerrepræsentationen valgte medlemmer af skoledirektionen at nedlægge sit hverv, afgør borgerrepræsentationen, om anmodningen kan imødekommes. Borgerrepræsentationens afgørelse kan indbringes for indenrigsministeren.

Stk. 3. Ønsker et medlem af et skolenævn at nedlægge sit hverv, afgør de øvrige medlemmer af skolenævnet, om anmodningen kan imødekommes. Skolenævnets afgørelse kan indbringes for kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Er der ved et medlems udtræden af skoledirektionen eller et skolenævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

§ 76. Kommunalbestyrelsen opretter særlige organer til varetagelse af de funktioner med hensyn til virksomheden efter lov om fritidsundervisning m.v., der uden for København varetages af fritidskommissionen, de i § 11 omhandlede nævn og amtsrådet. De nærmere regler om disse organers sammensætning og virksomhed fastsættes af undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

§ 77. Statens tilskud til Københavns kommunes skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m. v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Afsnit III.

Forskellige bestemmelser.

Kapitel 10.

Særlige bestemmelser.

§ 78. Undervisningsministeren kan fastsætte særlige regler med hensyn til amtsrådets, kommunalbestyrelsens, Københavns skoledirektions, skolekommissionens, fritidskommissionens, nævnenes, ledernes, lærerrådets og fælleslærerrådets funktioner i forhold til de kommunale skolers eksamensafdelinger samt 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse.

§ 79. De i denne lov omhandlede valg eller indstillinger, ved hvilke der skal vælges, henholdsvis indstilles, mere end én person, foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, når dette forlanges af nogen af de stemmeberettigede.

§ 80. Undervisningsministeren kan fastsætte bestemmelser om skolelokalers anvendelse til andet formål end undervisning.

§ 80 a. Undervisningsministeren kan tillade, at en skoles ledelsesform som en forsøgsmæssig ordning afviger fra bestemmelserne i denne lov. Forslag herom udarbejdes af skolens lærerråd og skolenævn og indsendes til kommunalbestyrelsen.

§ 80 b. Eleverne ved en kommunal eller en amtskommunal skole kan danne et elev-

råd til varetagelse af deres interesser over for skolen og de kommunale (amtskommunale) skolemyndigheder.

§ 81. Staten kan yde tilskud til de i § 48 nævnte foranstaltninger til fremme af skolevæsenet, fritidsundervisningen m.v. eller anden undervisningsvirksomhed i amtsråds-kredsen. Indstilling om ydelse af sådanne tilskud forelægges af amtsrådet for undervisningsministeren, der træffer bestemmelse om, hvorvidt der kan ydes tilskud i de enkelte tilfælde.

Kapitel 11.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m. v.

§ 82. Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. Lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, jfr. lovbekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962, ophæves.

§ 83. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 84. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 85. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 335 af 19. juni 1974 om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., der ændrer §§ 2, 3, 4, 5, 7, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 47, 49, 50, 51, 52, 56, 60, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 80 a og 80 b samt ophæver §§ 33, 37, 44 og 46, træder ifølge lovens § 2 i kraft den 1. oktober 1974.

Undervisningsministeriet, den 3. september 1974.

Tove Nielsen.

/ H. Kemp.

Undervisningsvejledning for folkeskolen

1976

1. Dansk
2. Fremmedsprog
3. Undervisningsmidler
4. 1.-2. klassetrin
5. Idræt
6. Formning
7. Sløjd
8. Håndarbejde
9. Hjemkundskab
10. Musik
11. Geografi
12. Biologi
13. Kristendomskundskab
14. Fysik/kemi
15. Regning/matematik
16. Børnehaveklasser
17. Færdselslære
18. Fremmede religioner og andre livs-
anskuelser
19. Uddannelses- og erhvervsorientering
20. Sundhedslære
21. Maskinskrivning
22. Fotolære
23. Drama
24. Filmkundskab
25. Motorlære
26. Arbejdskendskab
27. Elektronik
28. Barnepleje

1977

1. Klasselærerfunktionen
2. Skole, elev og forældre
3. Samtidsorientering
4. Historie

Under forberedelse:

Sygeundervisning

Med hensyn til *seksualoplysning* henvises til »Vejledning om seksualoplysning i folkeskolen«, Folkeskolens Læseplansudvalg 1971.

Vedrørende spørgsmål om *undervisningslokalers* udformning og indretning henvises til »Projekteringsgrundlag for folkeskoler«, Folkeskolens Byggeudvalg 1973.

Un. 08,07-251

ISBN 87-503-2332-6